Štev. 55. V Ljubljani, v četrtek dne 6. marca 1924. Posamezna številka stane 1·50 Din. Leto LII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta ..... „ 120
za celo leto .... „ 240
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji .... Din 40
v inozemstvu .... „ 60

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Volivna borba v Italiji.

(Od našega rimskega poročevalca.)

Montecittorio, kjer zaseda italijanski parlament, je tih in prazen, po palačah ministrstvih vidiš le malo deputacij in poslancev. Vsi politični delavci so se razšli po deželi, kjer že začenja valovati volilno gibanje. Kakšne volitve so pred Italijo! Danes ima po bizarnem volilnem redu, ki so si ga prikrojili fašisti, 356 kandidatov-fašistov mandate že zagotovljene. Vse ostale stranke si razdelijo 179 mandatov, za katere se poteguje 1040 kandidatov.

V nedeljo 2. marca so se vršili po vseh deželnih glavnih mestih velikanski volivni shodi fašistov. Vodstvo fašistovske stranke je otvorilo ogenj na opozicijo z resolucijo, v kateri napoveduje uničevalen boj revolucionarnim strankam, predvsem popolarom in zmernim socialistom, češ da ti igrajo s sleparsko karto »obramba svobode«. Tako je g. Mussolini javno priznal, da smatra le ti dve stranki za resni in nevarni. Prihaja mi v tej zvezi na misel beseda g. Mussolinija, da mu je dobro znano, da don Sturzo čaka v predsobi na uro, ko bo dal umirajočemu fašizmu zadnji blagoslov in nastopil potem njegovo dedščino.

S presenetljivo odločnostjo vračajo popolari udarec. Federico Marconcini, redn. profesor padovanske univerze, odgovarja fašistovskemu načelstvu z globokim in mogočnim uvodnikom v glavnem glasilu popolarov. Ta umerjeni, a vsebinsko ostri članek je napravil izreden vtis. Marconcini piše, da gre zdaj za ustavo, in da popolari dobro vedo, da v teh volitvah branijo pridobitve svetovne demokracije, vlado ljudstva, svobodo posameznika, avtonomijo družine, cerkve, občine, stanov... »Fašisti hočejo razrušiti ustavo, toda pri teh ikonoklastih demokracije ne vidimo enoumne programatične črte glede tega, kar naj bi ustavi in parlamentu sledilo. Le to vidimo, da se poleg kulta »Edinega«, kateremu je baje po božjem ustoličenju dana vsa oblast in moč za očetovsko vlado nad popolnoma nezrelimi državljani, dviga nov kult ustavnega zastopstva, kult sindakalne zbornice. — Toda medtem, ko čakamo, da fašizem razjasni to točko svojega programa, ni odveč, če določimo naše stališče, da smo neprepričljivi nasprotniki osebnega vladstva. In to v tem smislu, da more biti ta oblika vladstva koristna v zaostalih dobah in v deželah, ki ležijo v političnem infantilizmu, zato da jih osebni režim pripravi in vzpodbode h višjim, človeške osebnosti vrednejšim oblikam vladstva — da pa osebni režim pomeni absurden in nezapopadljiv zavoj (involucijo) v deželi, ki je končnoveljavno izšla iz otročje dobe. Usovršeni razvoj civilizacije vodi v vseh oblikah h samovladi ljudstva, to je: v demokracijo. Ne more pa voditi ne v diktaturo ne v oligarhijo, v kateri se uniči politična in civilna osebnost državljana.«

Ni dvoma, da je ostri naval fašizma na popolare in odločni odpor ljudske stranke zelo ojačil bojni duh popolarskih množic. Vendar si popolari obetajo le boren delež od volitev, kajti vse kaže, da volivne svobode ne bo. Vsak dan prinese krvave dokaze o terorju. Prvi volivni shod zmernih socialistov v Milanu je končal tako, da so fašisti pod vodstvom svojih poslancev udrli v dvorano, pretepli s palicami poslanca Gonzalesa in kapitana Rosettija in otvorili lasten shod pod zaščito orožnikov. Gonzales je znan, ker je pred vojno sijajno zagovarjal takratnega socialista Mussolinija pred sodiščem; Rosetti je popularen kapitan, ki je v svetovni vojni zadobil najvišje odlikovanje, ker je potopil veleoklopnico »Viribus Unitis«. Drugi uvodni akord volivne borbe se je razlegnil te dni: Kandidata maksimalistične stranke so ponoči izvabili iz hiše »neznani mladeniči«, in ga zaklali. Kdo so ti neznani mladeniči, to ve vsak ptič. Ker se torej napoveduje grozen teror, bodo opozicionalne stranke pridobile le malo mandatov. Ugleden član vodstva ljudske stranke mi je izjavil, da računajo na 15—20 mandatov. Tudi socialisti ne upajo na višje uspehe. Pač pa se nadejajo demokratični socialci bogate žetve glasov v južnih pokrajinah in na Siciliji, kjer je odpor proti fašizmu močan in javen.

Toda kje so legijoni liberalnih skupin, agrarcev, radikalcev, demokratov, desnih liberalcev, demokratskih liberalcev, čistih demokratov, reformistov in drugih skupinic, ki so vzbrstele na vročih tleh po vojni? Zašle so, brez šuma in pogrebnic. Večina voditeljev je shranila prapor načel v omaro, in so gladko prešli »v imenu domovine« v vladajočo stranko. V fašistovski listi je našlo zavetja črez 100 najznamenitejših uskokov; tja je na stara leta prišel ustavoverni Orlando, že pred njim liberalni Salandra z londonskim paktom v žepu, sedem bivših popolarov je tam, in z njimi g. Cappa, do lani še socialistični poslanec. In najlepša je ta: Glavni tajnik liberalne stranke, ki jo fašizem ostro napada, je v zadnjem hipu stopil v »veliko listo« izvoljenih fašistov. Ostali liberalni in demokratični živelj se je razdelil v tri skupine: v demokratične socialce, v liberalce in v ustavoverno opozicijo, ki sestoji iz Nittijevih pristašev in Bononijevih reformistov. Kako strahotna politična gniloba se razkriva pred nami, ko gledamo, kako dezertirajo stari politični veterani od zastave in načel. Stara lažidemokracija meščanstva je v razpadu, hrabro in zvesto se borijo proti samovladstvu le še popolari in socialistični unitari.

Zmaga fašistov je gotova. Nič se ne bomo čudili, če presežejo absolutno večino glasov. Zakaj na dan volitev bo 200.000 oboroženih fašistov stražilo volišča in v nekaterih pokrajinah se bodo le pogumni ljudje volitev vzdržali, in samo najpogumnejši bodo glasovali proti vladi. Zdaj je prišla ura, ko mora vsakdo povedati, ali je za državo (t. j. fašiste) ali proti njej! To je vodivni ton fašistovskega časopisja.

Zato bo zmaga fašizma popolna. Toda ali ne bo ta zmaga prvi korak navzdol?

Nervoznost v Belgradu.

SPORAZUM PRIBIČEVIĆEVE SKUPINE Z RADIKALI. — NA KAJ SE ZANAŠA PAŠIĆ. — ODLOČITEV 16. MARCA.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Odposlanci Radićeve stranke še vedno niso prišli v Belgrad. To se je v belgrajskih, posebno v režimskih krogih tolmačilo v najslabšem smislu za opozicijski blok. Zato so vsi današnji listi poročali o krizi opozicionalnega bloka, ki da je nastala zaradi tega, ker brez Radićevih poslancev opozicionalni blok ne bi bil dovolj močen, da zruši vlado. Ko se je pa zaznalo, da je bil vzrok zakasnitve dr. Predavca samo v tehničnih težkočah, se je mučni vtis kot posledica nervoze v Belgradu polegel.

Tu se misli, da se je Pribičevićeva skupina sporazumela z radikali. Po tem sporazumu bi izstopil Pribičević iz demokratskega kluba, če bi prišli Radičevci. Potem bi Pašić vzel Pribičevića v koalicijo, če bi imel ta za seboj vsaj 30 poslancev. Trenutno Pribičević absolutno ne more računati niti oddaleč na tako število pristašev v demokratskem klubu, čeravno se v Pašiću bližnjih krogih zatrjuje, da bi se v ugodnem momentu Pašiću posrečilo z raznimi osebnimi in strankarskimi koncesijami pridobiti Pribičeviću precej demokratskih poslancev, češ da večina demokratov vodi borbo radi tega, da bi prišli do oblasti, nikakor pa ne iz načelnih ozirov, kakor to dela Jugoslovanski klub. Kljub temu zatrjevanju radikalov in trdovratnem molčanju tega dela demokratov, se končna dela za opozicijski blok nadaljujejo. Danes se je vršil sestanek dr. Korošca z L. Davidovičem in dr. Spahom.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) — Dočim je HRSS že izrekla svojo odločitev in je vodstvo SLS tudi soglasno odobrilo delovanje Jugoslov. kluba, se demokrati oficielno še niso izjavili, kaj mislijo o opozicionalnem bloku in o vseh s to akcijo zvezanih vprašanjih. To se bo storilo jutri na seji ožjega glavnega odbora demokratske stranke, ki je bila nujno sklicana. Ker pa ožji odbor ne more o stvari definitivno odločati, je sklicana seja širšega glavnega odbora demokratske stranke za 16. t. m. Misli se, da na jutrišnji seji glavnega odbora Pribičević ne bo delal nobene opozicije, ker za njegov odkrit nastop v dosedaj prikrivanem delovanju sedanji moment še ni ugoden. Zato sklepi te seje glavnega odbora ne bodo imeli one važnosti, kakor so bili oni v Ljubljani in Zagrebu.

Demanti vesti o preokretu v HRSS.

DR. PREDAVEC ODPOTOVAL V BELGRAD S 60 POVERILNICAMI.

Zagreb, 5. marca. (Izv.) V današnjem časopisju se je razširila vest, da Radićevi poslanci ne bodo izročili svojih poverilnic in da sploh ne pojdejo v parlament, ker da je Radić poslal brzojavko, da ni treba iti v Belgrad. S to vestjo se spravlja v zvezo tudi poročilo, da je imel dr. Korošec tajno konferenco z Ljubo Jovanovićem in da je Lj. Jovanović po sestanku z dr. Korošcem izjavil časnikarjem, da je opozicionalni blok padel v vodo.

Vaš dopisnik se je nocoj razgovarjal s tajnikom HRSS dr. Krnjevićem in ga vprašal, kaj je na teh vesteh. Dr. Krnjević mu je odgovoril, da so te vesti zadnje mahinacije radikalov, da napravijo zmešnjavo v opozicionalnem bloku, kakor so to poskušali takoj po plenarni seji HRSS, ko so poročali, da vlada med poslanci HRSS dvojno mišljenje glede odhoda v parlament. Ravno o odhodu v parlament je na plenarni seji govorilo okoli 30 poslancev in niti eden ni nastopil proti. Sklep, da gremo v parlament, je bil sprejet soglasno. Posamezni poslanci so izražali samo svoja mišljenja, kako naj se to izvrši.

Na vprašanje, kaj je z Radićevo brzojavko, je dr. Krnjević odgovoril: Mi smo takoj po plenarni seji obvestili Radića o sklepih in včeraj zjutraj smo dobili brzojavni odgovor, v katerem se vsi sklepi plenuma odobravajo. Ne samo to. Nocoj je odpotoval v Belgrad podpredsednik HRSS poslanec Predavec, ki nese s seboj 60 poverilnic naših poslancev. V Belgradu bo ostal dva dni, da uredi vprašanje izročitve poverilnic, pa tudi druga vprašanja, ki še niso rešena, n. pr. vprašanje določitve trenutka, kdaj naj se zruši vlada itd. — «V tem vprašanju vlada dvojno mišljenje v opozicionalnem bloku,« je pripomnil Vaš dopisnik. — Dr. Krnjević je izjavil: To vprašanje ni tako, da bi vsled njega prišlo do kakih nesporazumljenj v bloku. Mi in Jugoslovanski klub kakor tudi muslimanski klub stojimo na stališču, da se to izvrši na vprašanju proračuna. Vendar je vse to odvisno od tega, kdaj bodo verificirani naši mandati, in od medsebojnega dogovora.

«Ali mislite, da bo kaj neprilik pri verificiranju mandatov?«

To vprašanje je bilo že prej pretreseno in je urejeno, tako da ne bo nobenih ovir. —

Narodna skupščina.

IZJAVA DR. NINČIĆA O TAJNIH KLAVZULAH RIMSKEGA SPORAZUMA.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Sicer zelo molčeči dr. Ninčić se je zelo žuril, da danes odgovori na vprašanje radi poslanca Štepanovića, ki je stavil vprašanje glede tega, ali so v komunikeju HSRS navedena dejstva o tajnih klavzulah pri rimskem paktu resnična ali ne. Dr. Ninčić pobija trditev HRSS na način, ki je izzval v vseh krogih opozicije ogorčene proteste, številne medklice in medsebojna očitanja. Medklici so bili tako ostri, da je predsednik bil primoran sejo prekiniti. V to medsebojno pojasnjevanje je posegel sam Nikola Pašić. Dr. Ninčić je v svojem odgovoru hotel označiti delovanje Radića kot veleizdajniško in protidržavno in je izjavil, da dotična trditev v komunikeju ne odgovarja resnici. Po odgovoru ministra za trgovino glede tega, da je tudi Dalmacija zastopana po delegatih v naši delegaciji za trgovsko pogodbo z Italijo, se je prešlo na dnevni red in se je nadaljevala razprava o pravosodnem ministrstvu. Seja je bila zaključena ob 12. Prihodnja seja se vrši jutri. Na dnevnem redu je interpelacija o dobrovoljskih potrdilih.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

Prihod delegata Luciolija.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Kakor smo javili, je snoči dopotoval predsednik italijanske delegacije Lucioli. V njegovem spremstvu so prišli predsednik Generalne osrednje zveze italijanskih industrijskih korporacij Silvestri, potem predsednik Osrednje zveze poljedelskih korporacij Caciali in tajnik italijanske delegacije cav. Berni. Italijanska delegacija je na ta način popolnoma kompletna v Belgradu. Danes je italijanska delegacija imela skupno sejo, na kateri so člani delegacije, ki so že dosedaj bili v Belgradu, informirali novodošle člane o dosedanjem delu v posameznih sekcijah. Tudi jutri dopoldne se vrši seja italijanske delegacije. Vsled teh sej se danes ni vršil sestanek nobene sekcije. Jutri dopoldne obiščejo novodošli člani finančnega ministra Stojadinoviča in namestnika ministra za trgovino Kojića.

Vladna seja.

REPARACIJSKI SPORAZUM Z NEMČIJO.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Danes se je vršila seja vlade, na kateri se je največ razpravljalo o sporazumu glede reparacij. Vlada je sporazum odobrila, kakor je bil že sklenjen med dr. Rybařem, dr. Kunzejem in Boškovićem. Vlada je sklenila, da se izvrši samo revizija naročil posameznih ministrstev. Ministrom za pravosodje, za finance in za železnice je naročeno, da to zadevo sformulirajo v sporazum in ga predlože jutrišnji seji vlade. Glede notranjega političnega položaja so bila prebrana poročila, ki jih je vlada prejela iz Zagreba. Poslednje poročilo je prišlo ob 7 zvečer in po tem poročilu od Radićevcev še nobeden ni odpotoval v Belgrad, niti nima potovati tekom današnjega dne.

DEPUTACIJA IZ SLOVENIJE V BELGRADU.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Danes se je v Jugoslovanskem klubu oglasila deputacija gospodarskih krogov iz Prekmurja. V tej deputaciji so predsednik trgov. zbornice Knez, trgov. Petovar iz Ivanjkovcev, trgovec Brumen iz Murske Sobote in Janko Hrovat iz Ljutomera. Ta deputacija je prišla v Belgrad, da pri železniškem in finančnem ministru posreduje glede vprašanja zapadlih kreditov in za dograditev železniške proge Ljutomer—Ormož. V spremstvu poslancev Jugosl. kluba bo ta deputacija jutri obiskala oba omenjena ministra.

Belgijski socialisti proti zasedbi Poruhrja.

Pariz, 5. marca. (Izv.) Bruseljski dopisnik »Tempsa« poroča, da so belgijski socialisti popolnoma spremenili svojo dosedanjo vnanjo politiko, ki je šla sporedno s Francijo, ter zahtevajo danes obustavo zasedbe v Poruhrju, pobijanje draginje in ureditev reparacijskega vprašanja. To stališče je skoro popolnoma istovetno z zahtevami angleške delavske stranke.

KOLIKO JE PLAČALA NEMČIJA LETA 1923.?

London, 5. marca. (Izv.) V zbornici je danes povedal finančni minister Snowden, da Nemčija l. 1923. ni plačala nobenih vojnih odškodnin v denarju, plačala pa je 298 milijonov v blagu in 24 milijonov v zlatu za stroške zasedbenih čet.

POMNOŽITEV ANGLEŠKEGA ZRAČNEGA BRODOVJA.

London, 5. marca. (Izv.) V angleški zbornici lordov so včeraj razpravljali o pomnožitvi angleškega zračnega brodovja. Predlog je stavil in zagovarjal lord Londondery. Minister za letalstvo general Thomson je izjavil, da je angleška vlada prejkoslej odločena zračno brodovje izpopolniti tako, da se bo lahko varovalo Anglijo pred napadi vsake države.

UREDITEV DELAVSKIH PLAČ NA ANGLEŠKEM.

London, 5. marca. (Izv.) Zbornica je sklenila, da ji vlada čimprej predloži predlog o ureditvi minimalnih delavskih plač.

KORUPCIJSKE AFERE NA ČEŠKEM.

Praga, 5. marca. (Izv.) «Rude Pravo« objavlja pisma bivšega ravnatelja «Bohemia«-banke Kubička na sedanjega ministrskega predsednika Švehlo, iz katerih je razvidno, da so iz dispozicijskega fonda špiritnih industrijalcev največ denarja dobili češki socialni demokratje.

Praga, 5. marca. (Izv.) Listi poročajo, da je v znani aferi z bencinom, v katero je zapletenih več višjih častnikov vojnega ministrstva, bila češka državna blagajna oškodovana za 15 milijonov čeških kron.

HUDI POTRESI V AMERIKI.

Pariz, 5. marca. (Izv.) V Nicaragui in v Srednji Ameriki sploh so čutili močne potrese.

VELIK JAPON. PARNIK SE POTOPIL.

Pariz, 5. marca. (Izv.) Iz Valparaisa v Južni Ameriki poročajo, da se je v bližini mesta potopil veliki japonski parnik «Osaka«. Skoro vsi potniki so utonili.

Oče vseh.

V monakovskem procesu proti Hitlerju je general Ludendorff napadel Vatikan, češ, da je med svetovno vojno stal na strani Francije in Belgije, oziroma antante. Sploh da je Vatikan frankofilen, kar se razvidi iz mnogih dejstev, izjav papežev in korakov svete stolice. Med te korake šteje stari Viljemov general tudi beatifikacijo Device orleanske. Največji dokaz nenaklonjenosti Vatikana napram Nemčiji pa je bila po njegovem mnenju intervencija Benedikta XV. za mir leta 1917., češ da ta korak ni imel drugega namena nego da Nemčiji iztrga iz rok zmago.

Koliko so vredne te trditve pruskega monarhista, se razvidi najbolj jasno iz fakta, da mnogi državniki antante trdijo ravno nasprotno. V 3. zvezku Bakrovih memoarov o Wilsonu čitamo v poročilu ameriške preiskovalne komisije o namenih vojne in mirovnih pogojih od leta 1918. stavek: «Nevtraliteta Vatikana se sme po pravici smatrati kot Nemčiji ugodna.« Sicer pa je ameriški državni departement na mirovno intervencijo Benedikta XV. 17. avgusta 1917 sam odgovoril: «Ako bi se s tako velesilo (Nemčijo) po predlogu Vaše svetosti pogajali, bi to po našem prevdarku pomenilo le, da bi pridobila zopet moč, da svojo politiko ponovi.« Isto so trdili francoski in angleški pristaši «zmage do konca«, oziroma Clemenceau in Lloyd George, ki je bil takrat čisto drugačnega mnenja nego je danes, da je namreč na vsak način treba Nemčijo potolči do tal, in ki je zato predlog svete stolice, naj se sklene mir brez aneksij in kontribucij, odbil.

Iz teh popolnoma nasprotujočih si mnenj je samo razvidna popolna nevtraliteta Vatikana, ki je že prvi dan ob izbruhu vojne po papežu Piju X. izrekel pomenljive besede: «Io benedico la pace e no la guerra!« — «Jaz blagoslavljam mir ne pa vojske!« — Od te poti se Vatikan ni dal za las premakniti, dasi so pritiskali nanj vplivni krogi tako centralnih držav kakor antante in so od obeh strani leteli nanj najhujši očitki. Vsak je želel imeti na svoji strani Sveto stolico in se je trudil, kako bi jo izrabljal v vojne namene. Vse zastonj! Niti ena nepremišljena izjava ni padla od strani Vatikana in vsako napačno tolmačenje njegovih enunciacij in korakov od strani interesiranih se je takoj zavrnilo. Stališče Svete stolice je bilo skrajno težavno, toda se je do konca dosledno vzdržalo.

To stališče pa je tudi tisto, ki se danes čezdaljebolj uveljavlja pri onih, ki so jim dogodki odprli oči, da vidijo, v kakšen prepad drvi svet po vojni. Smernice, ki jih je začrtal v svojih mirovnih poslanicah Benedikt XV. in ki niso takrat našle razumevanja, ampak so se krivo tolmačile bodisi kot favoriziranje Nemčije bodisi kot naklonjenost antanti, so danes prodrle in državniki Anglije, Amerike, pa tudi Francije, kjer se očividno pripravlja preobrat mišljenja, iščejo po papeževih načelih poti do resničnega pomirjenja sveta. Obnovitveni načrt Mac Donalda se bistveno v ničemer ne razlikuje od Benediktovega, razun da je principielno menj izdelan, pač pa naznačuje praktične konkretne predloge, ki seveda niso stvar cerkve. Vatikan zato lahko z zadoščenjem gleda na svoja prizadevanja med vojsko in more tako napade kakor so Ludendorffovi mirno zavrniti z zavestjo, da je svoje zveličavno poslanstvo na svetu v polni meri izpolnil. Na državah je da se vrnejo k blagotvornim principom krščanstva.

Anglija in Francija.

Mac Donaldovo pismo Poincaréju vsebuje jako važne podrobnosti, o katerih je vredno nekaj več izpregovoriti. Mac Donald z veliko odkritostjo pravi, da se Anglija boji, da ne bi Francija Nemčije uničila zato, da brez ozira na interese Anglije na kontinentu zagospoduje. Navaja zlasti oboroževanje Francije v zraku in vojne podpore Češkoslovaški ter Jugoslaviji. Priznava pa, da Francija rabi sigurnosti pred Nemčijo. Vendar pa opominja, da je treba predvsem sigurnosti pred novo svetovno vojno sploh, in da zato vprašanje sigurnosti ni zgolj vprašanje Francije, ampak Evrope sploh. Mac Donald je prepričan, da tekom bodočih deset let pride do splošnega razoroženja in poravnave vseh konfliktov potom mednarodnih razsodb. Evropa mora razmišljevati, kako naj se ta sigurnost doseže, ali potom demilitarizacijskih in nevtralizacijskih odredb sploh ali potom ustvarjenja nevtralnih ozemelj med posameznimi državami, ki bi stala pod mednarodno kontrolo. Pri tem lahko igra Liga narodov najvažnejšo vlogo. V to svrho pa je potrebno sodelovanje med Anglijo in Francijo. Nemčija mora tudi po angleškem nazoru plačati odškodnino za porušene pokrajine, toda vzpostaviti je treba tudi izgubljena odjemalska tržišča, propadlo kupovalno moč, zmanjšano tonažo in zunanjo trgovino, devalutizirani denar in skrbeti za odpravo brezposelnosti. Treba je počakati poročila ekspertov, ki bo gotovo nudilo podlago za vzpostavitev Evrope. Ako se bo ta problem obravnaval v zvezi z vprašanjem dolgov med zavezniki, se bodo lahko izpolnile tako nade Anglije na gospodarsko stabiliteto Evrope kakor zahteve Francije po pravični odškodnini. Potem ne bodo stali Ameriki nasproti medseboj prepirajoči se dolžniki, ampak zedinjena Evropa. Anglija in Francija morata k rešitvi vseh teh vprašanj pristopiti, vpoštevajoč interese celega sveta.

Na to pismo je Poincaré odgovoril, da je pripravljen z Anglijo ta vprašanja premotrivati v duhu največje spravljivosti. Interesi Francije, ki hoče reparacijo svojih materielnih izgub in varnost pred napadi, se lahko združijo z interesi Anglije, ki želi predvsem vzpostavitve evropskega trga. Poincaré odločno zavrača mnenje, da Francija teži za političnim ali gospodarskim uničenjem Nemčije, saj ima Francija interes na tem, da Nemčija kot njen dolžnik čimveč proizvaja. Tudi noben Francoz ne misli na aneksijo ene same pedi nemške zemlje ali pa na Ren kot mejo Francije; pač pa mora Ren tvoriti bariero proti nemškim napadom. Misel o kontinentalnem imperializmu Francije je popolnoma neosnovana; Francija se oborožuje zgolj proti eventualni revanši Nemčije. Politika Francije napram mali antanti Anglije ne oškoduje ter tudi ne preprečuje, da ne bi Francija odplačevala svojih dolgov. Poruhrje se je zasedlo samo zato, da se Nemčija prisili k odplačevanju in se bo izpraznilo, ko Nemčija izpolni svoje obveznosti; istotako se bodo porenske dežele evakuirale, ko bo Francija popolnoma zavarovana. Končno poudarja naklonjenost Francije napram Ligi narodov in izjavlja, da hoče Francija radevolje z Anglijo pristopiti k vprašanju utrditve svetovnega miru.

Bistveno se s tem diferenčne točke med Francijo in Anglijo niso poravnale.

Iz zunanje politike.

* **Pomenljiva izjava angleškega lista.** «Manchester Guardian« piše v uvodniku, da je Sredozemsko morje glavna žila Anglije. Anglija čuva to morje, da bi bila sigurna svojega vsakdanjega kruha, ne pa da izpodrine Italijo ali kogarkoli. Po koncu svetovne vojne angleško brodovje v Kanalu in Severnem morju ni toliko potrebno, pač pa je zdaj Sredozemsko morje naravno središče britanskih pomorskih sil. Nikomur se radi tega ni treba vznemirjati.

* **Izpremenljivi Lloyd George.** Lloyd George, ki je še nedavno napadel Mac Donalda, ga zopet hvali. Dejal je, da treba delavsko vlado podpirati, in da ji manjka samo izkušnje. Potem je vehementno napadel konservativce. — Obstoja nevarnost, da Lloyd Georgeja kmalu ne bodo smatrali več za resnega.

* **Pogajanja med Rusijo in Romunijo.** Zastopniki Rumunije za posebno rusko-romunsko konferenco, ki se bo vršila na Dunaju, bodo odpotovali danes, v četrtek, na Dunaj. Romunska vlada je naročila svoji delegaciji, naj zahteva priznanje mirovnih pogodb od strani Rusije, potem pa povrnitev zlatega romunskega zaklada in vseh vrednot, ki so jih bili oddali Romuni za časa vojne v Rusijo.

* **Položaj Poincaréjeve vlade je čezdaljebolj kritičen.** Precej je v zadnjem času oslabljeno stališče francoskega premiera vsled padca belgijske vlade. Theunis je moral demisijonirati, ker večina zbornice ne odobrava, da je belgijska vlada čez drn in strn sledila za Poincaréjevo politiko. Nasprotniki te politike so razun socialistov flamski avtonomisti. V Parizu se že razgovarjajo o novem kabinetu, ki bi ga sestavili levičarji (Herriot) in zmerni centrumaši.

* **V turškem parlamentu je vlada izjavila,** da zasleduje odločno miroljubne namene. Kljub temu je Turčija zadnje čase nabavila veliko vojnega materijala v inozemstvu. Turška vlada pripravlja tudi zelo ostre postave proti kalifatu in zasleduje radikalno liberalno politiko.

* **Italijanski imperializem** se očituje v vedno jasnejši obliki. Romunska kraljica Marija, ki je te dni bivala v Rimu, je baje že dosegla zaroko svojega sina Nikolaja s princesinjo Mafaldo. Nato bo Nikolaj kandidiral za kralja v Albaniji, kjer je italijanski vpliv zopet silno narastel. Anglija ta prizadevanja Italije z veliko nejevoljo gleda in Mussolini bo odslej izpostavljen največjemu odporu proti svoji politiki od strani Britanije.

* Čičerin je na zborovanju rusko-orientalske trgovske zbornice imel govor, na katerem je pred zastopniki Turčije, Perzije in Afganistana naglašal borbo Orienta pred politično in gospodarsko eksploatacijo Evrope. Čičerin je govoril jako samozavestno. Položaj Rusije v Orientu bo postal za zapadne velesile vednobolj nevaren.

Beležke.

Po egiptovskih loncih demokratsko-radikalske koalicije se «Jutru« še vedno cedijo sline. Ne more pozabiti na čase, ko je minister žalostnega spomina dr. Žerjav podpiral koalicijo korupcije. Tedaj so «Jutrovci« bili prepričani, da bo koalicijska korupcija, ki je razjedla državo, trajala navečno. Koruptnim radikalom zavidajo samo, da ti sami derejo in odirajo državo in da slovenska demokratska klika tega ni sodeležna. Pribičevićeva skupina, ki ji, kakor znano, pripadajo demokrati v Sloveniji, se zaveda, da bi te korupcije nikdar ne bilo konca, ako bi bila ostala na krmilu ta koalicija. Zato je že tedaj začela borbo z Davidovićem, ki je na glasu kot poštenjak. Zato ne more «Jutro« pozabiti, da so demokrati sfrčali iz koalicijske vlade, s čimer korupcija ni bila končana, marveč se je nadaljevala od radikalov samih, toda z izločitvijo demokratov je bil korupcijski režim oslabljen in zato je bilo upanje, da smo za dober korak bližje času, ko se zruši in uniči korupcija, opravičeno. Danes je za to dokaz doprinešen. Nihče ne bi mogel niti misliti na opozicionalni blok, če bi še živela radikalsko-demokratska koalicija, v kateri bi gospodovala Pašić in Pribičević. Te skomine so pri Jutrovcih tako silne, da brskajo nazaj po telefonskih poročilih, citirajo iz njih odlomke v napačni zvezi in jih torej falzificirajo. Tako o avdienci dr. Korošca pri kralju dne 20. aprila lažejo naprej, da je «s pretnjo upora dosegel popoln preobrat v ladni krizi«. O, ko bi mala opozicionalna skupina Jugoslovanskega kluba imela moč, da bi sama postavljala in odstavljala vlade, verujte, da bi že pred 20. aprilom ne bilo ne Pašića in ne Pribičevića na vladi in bi danes ne bilo niti sence več korupcije. «Slovenec« je 21. aprila 1923 poročal o dejanskem in resničnem stanju vladne krize, o dr. Koroščevi avdienci istotako, da se je izjavil za sporazum, s Srbi, Hrvati in Slovenci kajpak. Ali smo bili mi sploh kdaj proti sporazumu? To bi se istotako reklo hoteti sedanje razmere za večne čase. Te svoje laži ponavlja Jutro očividno zadnje čase s tako vztrajnostjo, ker je prikrit pomagač Pribičevićeve struje in mu je naravno zelo neljubo, da je vodstvo SLS odobrilo politiko sporazuma tudi sedaj, kakor jo bo vedno po svojih načelih.

Želja po reakcionarni diktaturi že dolgo navdihuje slovensko demokratarijo, ker dobro ve, da se njena protiljudska in nesocialna načela ne dajo drugače uveljaviti kakor z golim nasiljem. Zato primerja «Slov. Narod« v svoji številki od 6. marca italijansko ljudsko stranko s slovensko, in se veseli, da je italijanska ljudska stranka oslabljena, nadejajoč se, da se isto zgodi tudi s slovensko. Toda «Narodova« analogija hudo šepa. Če «italijansko ljudsko stranko čaka pri volitvah popolna kapitulacija,« ni temu kriv njen «separatistični« in «boljševiški« program, kakor kvasi «Narod«, temuč gola brutalna sila črnih srajc, ki so sklenile popolare z najhujšim terorjem odvračati od volivnih žar. Vzrok

---

Edmund About: 55

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

»Tem slabše zanje!« je rekel John Harris. »Mi imamo zavezane oči kot pravica. Če so imeli tepci dobro misel pred svojo smrtjo, jim bo to prav prišlo tam gori; jaz nimam nič proti temu.

Kar se tiče pomoči, katere smo vas oropali, ne skrbite za to. Z dvema revolverjema v roki, dvema drugima v žepu zaleže vsak izmed nas za štiriindvajset mož. Ubili smo te tukaj; drugi naj samo pridejo sem! Ali ni res Giacomo?«

»Jaz bi,« je rekel Maltežan, »zadavil celo armado bikov: kar rojen sem za to! Pa je človek prisiljen, da mora pečatiti pisma s takimile pestmi!«

Sovražnik, ki si je opomogel od svojega strahu, je začel obleganje znova. Trije ali štirje tolovaji so pomolili nosove čez naše ovire in opazili krvavo delo. Koltzida ni vedel, kaj naj si misli o teh treh cepcih, ki so mlatili slepo njegove prijatelje in sovražnike; toda sklepal je, da ga je železo ali strup rešilo kralja gora. Zaukazal je, da poderejo previdno naša obrambna sredstva. Nas niso videli, ker smo bili potisnjeni ob zid, deset korakov od stopnic. Ropot lesa, ki se je valil navzdol, je opozoril moje prijatelje, da nabašejo znova svoje orožje. — Hadži Stavros je to mirno dopustil. Končno je rekel Johnu Harrisu:

»Kje je Fotini?«

»Na mojem krovu.«

»Ali ji niste storili ničesar hudega?«

»Kaj sem se mari od vas naučil mučiti mlade deklice?«

»Imate prav, ničvreden starec sem; odpustite mi. Obljubite mi, da boste imeli usmiljenje z njo!«

»Kaj za vraga hočete, da ji naredimo? Sedaj, ko sem našel Hermana, vam jo vrnem, kadar hočete.«

»Brez odkupnine?«

»Stari tepec!«

»Videli boste,« je rekel kralj, »če sem res star tepec.«

Ovil je roko Dimitriju okoli vratu, stegnil svojo skljućeno in tresočo roko do ročaja svoje sablje, izvlekel s težavo ostrino iz nožnice in korakal proti stopnicam, kjer so Koltzidijevi zarotniki stali neodločeni. Pri pogledu nanj so se umaknili, kot bi se bila zemlja odprla, da napravi pot velikemu peklenskemu sodniku. Bilo jih je petnajst ali dvajset, vsi oboroženi: nihče med njimi se ni upal braniti, ne se izgovarjati, ne bežati. Tresli so se pred groznim obrazom od smrti vstalega kralja. Hadži Stavros je stopal naravnost h Koltzidi, ki se je skrival bolj bled in mrzel kot vsi drugi. Zamahnil je z neizmernim naporom z roko in z enim samim udarcem preklal to od strahu spačeno glavo. Nato se je začel tresti. Sablja mu je padla na tla ob mrliču, toda ni se mu je zdelo vredno pobrati.

»Pojdimo,« je rekel, »odnašam prazno nožnico. Ostrina ni za nič več, tudi jaz ne; končal sem.«

Njegovi nekdanji tovariši so se mu približali, da ga prosijo milosti. Nekateri so ga prosili, naj jih ne zapusti; ne vedo, kaj bo iz njih brez njega. On jim ni privoščil niti besede. Prosil nas je, da ga peljemo do Kastije, kjer dobimo konje in v Salamino, da poiščemo Fotini.

Tolovaji se niso ustavljali našemu odhodu. Po nekolikih korakih so moji prijatelji opazili, da se le s težavo vlačim; Giacomo me je podpiral. Harris je vprašal, če sem ranjen. Kralj me je proseče pogledal; ubogi mož! Povedal sem prijateljem, da sem skušal ubežati in so pri tem moje noge slabo naletele. Šli smo počasi po ozki stezi v dolino. Krik ranjencev in glasovi tolovajev, ki so se posvetovali na mestu, so nas zasledovali pol četrt milje daleč. Čimbolj smo se bližali vasi, tembolj se je jasnilo, pot se je sušila pod našimi stopinjami. Prvi solnčni žarek se mi je zdel zelo lep. Hadži Staros ni dosti pazil na okolico; gledal je vase. Ni mala stvar, opustiti življenje, ki smo ga živeli petdeset let.

Pri prvih hišah Kastije smo opazili meniha, ki je nosil v vreči roj čebel. Uljudno nas je pozdravil in se oprostil, da nas od včeraj ni več obiskal. Ustrašil se je streljanja. Kralj ga je pozdravil z roko in šel naprej.

Konji mojih prijateljev so čakali z njihovim vodnikom pri vodnjaku. Vprašal sem, kako to, da imajo štiri konje. Povedali so mi, da se je pohoda udeležil tudi gospod Mérinay, ki pa je spotoma stopil s konja, da preišče nek nenavaden kamen, pa se ni več vrnil.

Giacomo Fondi me je nesel na moje sedlo z razprostrtimi rokami. Kralj, ki mu je pomagal Dimitrij, je le s težavo zlezel na svoje. Harris in njegov nečak sta skočila na konja; Maltežan, Dimitrij in sodnik so šli peš pred nami.

Med potjo sem se približal Harrisu in povedal mi je, kako je kraljeva hči padla v njegove roke.

»Predstavljajte si, da sem se vrnil s svojega krožarenja po morju prav zadovoljen sam s seboj in zelo ponosen sem, ker sem potopil v globočino kakega pol ducata piratov. V nedeljo ob šestih sem vrgel mačka v Pirejih in ker sem že osem dni živel v družbi s svojimi častniki, sem si hotel privoščiti nekoliko prostega razgovora. V pristanišču sem ustavil nekega izvoščka in sem ga najel za večer. Padel sem pri Krištodilu v sredo splošnega presenečenja; nikdar ne bi bil verjel, da more biti toliko dolgočasja pod pekovsko streho. Vsi so bili zbrani za večerjo, Krištodil, Marula, Dimitrij, Giacomo, Viljem, g. Mérinay in mala nedeljska deklica, bolj nalepotičena kot kdaj preje. Viljem mi je povedal vašo zadevo. Ni vam treba praviti, kako sem kričal. Bil sem divji sam nase, da me ni bilo na mestu. Mali mi je pravil, da je storil vse, kar je mogel. Obšel je celo mesto za petnajst tisoč frankov, toda njegovi starši so mu izstavili zelo omejen kredit; skratka, ni dobil vsote. Ves obupan se je obrnil na g. Mérinaya; toda pohlevni Mérinay je zagotavljal, da ima ves denar izposojen pri prijateljih, ki so zelo daleč; dalje kot je konec sveta.

neuspeha popolarov tudi ni noben «mig rimske kurije«, kakor se zdi «Narodu«, ki noč in dan vidi pred seboj same kurije, ampak krivda za to zadene italijanske socialiste, ki so v svoji ekstremistični blebetavosti in brez smisla za realne potrebe momenta odklanjali pozitivno sodelovanje z ljudsko stranko in stem omogočili nastop diktature. Prehod «Naroda« od popolarov na S. L. S. pa je smešen kakor skok žabice črez lužo. S. L. S. je veliko starejša od popolarske in razmere v obeh deželah so zelo različne kakor tudi ves politični položaj. Kakšna zmešnjava vlada v «Narodovih« možganih, se vidi iz tega, da avtonomizem S. L. S. izvaja iz — «lokalnih interesov nekaterih omejenih cerkvenih veljakov!« Če bi se razpisal mednarodni tečaj za največjo neumnost, bi «Narod« s to svojo trditvijo dobil gotovo prvo darilo. Ako bi naši «cerkveni veljaki« hoteli varovati svoje ozke lokalne interese, bi gotovo ne bili avtonomisti; ker pa so naši cerkveni veljaki vedno svoje interese zapostavljali za interesi slovenskega naroda, so pristaši samoodločbe in samouprave Slovenije. Taki veljaki, ki prodajajo slovenske interese za profite svojih bank režimu, se najdejo samo med «Narodovimi« pristaši. «Narod« se je obregnil tudi nad avtonomijo, češ, da «naš novi gospodarsko-prometni razvoj ni pokazal nobene potrebe po avtonomiji« Tako piše list, ki je zadnje čase vsak dan prinašal pritožbe gospodarskih krogov zoper belgrajske centralistične metode! «Narod« se maje od ene strani na drugo kakor pijanček in ne vidi, da se mu ves svet smeje.

Domisl.

Metlika. Metliška župnija je dobila zopet tri bronaste zvonove iz strojnih tovaren in livaren za sosesko Božakovo. Slovesno jih je ob navzočnosti domače duhovščine posvetil p. prijor Učak. Sedem slavolokov je pozdravljalo prihod novih zvonov. Na dan posvečenja, 2. t. m., je bil pravcati praznik za vso sosesko. Po posvečevanju je pozdravil poslanec Nemanič kot župan svoje občane, ki so toliko žrtvovali za zvonove. Pozdrave so v vezani obliki govorile tri deklice in g. domači učitelj. Cerkvene slovesnosti v taki obliki Božakovo še ni videlo. Ljudstvo je bilo do solz ginjeno, ko je zaslišalo prvo pritrkavanje. Čast župljanom, ki so v naši župniji v dobi dobrih treh let nabavili 19 zvonov!

Stari trg. Tukajšnje izobr. društvo je vprizorilo na pustno nedeljo Gogoljevega »Revizorja«. Uprizoritev je dobro uspela. Lep vtis so napravile pred igro tri krasne pesmi in sicer 1 mešani in 2 moška zbora. Zahvaliti se imamo marljivosti in požrtvovalnosti g. Smolika, čigar nemala zasluga je, da se je tukajšnje društvo povspelo na tako visoko stopnjo. Prihodnja prireditev obeta biti zelo pestra, ker se bo izvajalo več pevskih točk.

Dnevne novice.

— **Društvo »Krščanska šola«** je imelo dne 3. marca v dvorani KTD v Ljubljani ustanovni občni zbor, ki je izvolil sledeči odbor: Katehet Andrej Ažman (blagajnik), dr. Karel Cepuder, dr. Janko Brejc, ravnatelj Ant. Dokler, profesor Ivan Dolenc, dr. Lambert Ehrlich (predsednik), nadzornik Fran Lavtižar, učiteljica Ana Lebar, dr. Gregorij Pečjak, učitelj Avgust Pirc, ravnatelj Ivan Štrukelj in katehet Janez Žerjav (tajnik).

— **Satira.** V »Slov. Narodu« z dne 17. pr. m. je bil objavljen oklic »Splošnega ženskega društva v Ljubljani«, s katerim se z gorečimi besedami vabi vse ženstvo, da priskoči na pomoč ljubljanski ženski bolnici, kateri nedostaja mnogo neobhodno potrebnega. Rjuh, odej, prevlek, blazin, posodja, vsega je le za največjo silo. Perilo je treba prati vedno na hitrico, ker ga je povsem premalo. Zasebna pomoč je tu nujno potrebna. — Ker že vlada v novo ustanovljenem zavodu taka mizerija, kaka je ta mizerija še-le po drugih zavodih, ki niso pod vodstvom ljubljenca načelnika v ministrstvu za narodno zdravje. — Opozorili bi na žalostne razmere v občni bolnici, v sirotišnici v Bohoričevi ulici. V tej pritlični hišici, brez kleti stanuje nad 30 dečkov in deklic do 6 leta. En dnevni prostor v pritličju, 2 spalnici pod streho, majhni, pozimi mrzli, poleti neznosno vroči, shramba pod stopnicami; lahko si vsak predstavlja, kako dobro v taki luknji so jedila spravljena. — Vsega manjka. Isto žensko društvo je pa imelo priliko pred nekaterimi dnevi občudovati luksurijozno opremljeni »Dečji dom«, ki ima — kar je prav — vsega v izobilju. Ali nam ne pridejo na um »Potemkinove vasi«? V s i ti zavodi so državni, za vse te zavode plačujejo Slovenci ogromen davek, kljub temu pri nekaterih tako občutno pomanjkanje. Sedaj naj pa temu odpomore privatna dobrodelnost! Mi pa pravimo, za svoje zavode naj skrbi država, ki ima pravico za to skrb pobirati davke, a tudi dolžnost za te zavode dostojno skrbeti. Privatna dobrodelnost naj bo rezervirana za privatne karitativne zavode, ne pa za državne. »Splošno žensko društvo« bi si pridobilo velike zasluge, ako bi povabilo g. dr. Ambrožiča, ki je šefzdravnik »Dečjega doma« in bivši zdravnik sirotišnice v Bohoričevi ulici, da bi društvu tudi razkazal nezadostne prostore te sirotišnice, ne pa samo sijajno opremljen »Dečji dom«. »Žensko društvo« bi si steklo nevenljive zasluge, ako bi hotelo obiskati tudi bolnico in tam vprašati, kako je s perilom. Vse to bi gotovo »Žensko društvo« privedlo do tega, da prične tudi ono na pravem mestu, to je v centrali v Belgradu inicijativo, da se ti žalostni nedostatki odpravijo, in naši dobrodelni zavodi zopet spravijo v oni stan, kakor je bil pod avtonomno upravo. Ako vse to pomislimo, nam je težko »satyram non scribere.« Za državne dobrodelne zavode naj se pa privatna dobrodelnost pusti v miru.

— **Naša državna uprava pred sodiščem.** Praška «Tribuna« poroča, da je velika praška tvornica Ringhoffer vložila tožbo proti naši državni upravi za izplačilo svote, ki jo dolguje naša država omenjeni tvornici za vagone, ki jih je l. 1914. dobila S r b i j a iz Prage. Takratna dobavna cena je znašala 600.000 zlatih frankov. Po vojni se je omenjena tvornica zadovoljila tudi s plačilom iste vsote v papirnatih frankih, a tudi te vsote naša država ni plačala, ampak je ponudila le 200.000 čeških kron v izplačilo. To se je češki tvrdki zdelo končno tudi že prebedasto in je vložila tožbo, ki bo seveda znatno pripomogla dvigu kredita in ugleda naše države.

— **Lepi dobički.** Mestna hranilnica v Koprivnici na Hrvatskem ima 600 tisoč kapitala, čistega dobička pa izkazuje 102 tisoč.— Tvornica za led v Zagrebu z 1 milijonom kapitala izkazuje dobička 151.000. — Srbska zadružna banka v Sarajevu je zaslužila z 2 milijonama delniškega kapitala 202 tisoč čistega dobička. — Če bi ta podjetja bila v Ljubljani, to bi bila davkarija vesela!

— **Konec reškega Eldorada za razporoke.** Kakor znano, je bila Reka več let obljubljena dežela za zakonce, ki so se želeli razporočiti. To se je dalo na Reki napraviti na ta način, da so si na Reki za nekaj dni ku[illegible] državljanstvo in se dali razporočiti. Ljudje so od vseh strani romali tjekaj, tako da je reška državna blagajna zaslužila s tem poslom po 5—6 milijonov lir na leto. Sedaj je tega konec, ker je novi reški guverner izdal odlok, ki prepoveduje dovoljevanje reškega državljanstva v svrho razporoke.

— **Protižidovske demonstracije v Zagrebu.** Zagrebški židje so priredili svojo predpustno zabavo v znanem MusicHallu. Židovska zabava pa ni bila po godu nekaterim domačinom. Ti so baje sklenili, da bodo zabavo razgnali. Kot znani junaki so se židje takoj obrnili na policijo za pomoč. Bilo pa ni nič hudega. Samo v kavarni »Corso« se je pojavil mladenič, ki je vzel izpod suknje steklenico konjaka, kar je navzočim židom že zadostovalo za popoln beg. V Music-Hallu so se pa lahko nemoteno zabavali po svoje »mit die Händ'«.

— **Dubrovnik.** V Dubrovnik so začeli v vedno večjem številu prihajati tujci in gostje iz Jugoslavije. Sicer je pa letos zima tudi doli izredno trdovratna ter je še zadnje dni zopet nastopil znaten mraz, a vrhovi bližnjih hercegovskih planin so se pobelili z novim snegom. Mandlji, ki drugače cveto že v januarju, začenjajo letos cvesti šele sedaj. Mnogo palm je pozeblo.

— **Brezposelnost v Splitu.** Splitski listi poročajo, da tamkaj brezposelnost vedno bolj narašča. Stavbna delavnost se je popolnoma ustavila. Zgradbo lani pogorelih železniških delavnic je pa zagrebška železniška direkcija oddala neki zagrebški firmi za tako nizko ceno, da je vsekakor izključeno, dabi se mogle delavnice za to vsoto zgraditi v prejšnjem obsegu.

— **Razpis zdravniških služb.** Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službe okrožnega zdravnika za zdravstvena okrožja v Žužemberku, v Kranjski gori in Guštanju, dalje razpisuje mesto dalje službujočega zdravnika v pripravljavni skupini (asistenta) pri rentgenološkem institutu za Slovenijo v Ljubljani. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— **Nov slučaj spalne bolezni** se je pripetil v Novem Sadu. Bolezen je napadla vojaškega novinca Toma Ačima, ki že 14 dni leži v globokem snu. Hranijo ga umetno. To je v zadnjem času v naši državi tretji slučaj.

— **Nakup slik Vlaha Bukovca.** Vlada je odobrila kredit 250.000 Din za odkup slik Vlaha Bukovca. Slike se namestijo v belgrajskih muzejih.

— **Za bolnišnice.** Za poprave in izpopolnitve bolnišnice na Sušaku je dovoljen kredit 790.000 Din, za vodovodne napeljave v tropični bolnišnici v Skoplju pa 1 milijon dinarjev.

— **Velik naroden dar.** Trgovec v Jankovcu pri Prespanu Tasa Nečović je izročil 650.000 Din za fond, iz katerega se bo v Jankovcu vzdrževala osnovna šola in pa tamkajšnje sirote.

— **Odlikovana igralka.** Z redom sv. Save IV. razreda je odlikovana članica zagrebškega Narodnega gledališča gdč. Nina Vavra-Bach.

— **Marko Kalogjera v Belgradu.** Te dni se je oglasil pri ministru za vere verski odpadnik dr. Marko Kalogjera. Poročal je ministru o sedanjem položaju svoje »starokatoliške« cerkve.

— **Posetnikom praškega vzorčnega velesejma niso potrebni čsl. vizumi.** Tukajšnji trgovski, industrijski, obrtniški in gospodarski krogi se opozarjajo, da nobenemu posetniku praškega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 16. do 23. marca in na katerem razstavlja 2500 prvovrstnih tovaren, izdelujočih najrazličnejše vrste blaga znane solidnosti pri konkurenčnih cenah, niso potrebni vizumi. Posetniki velesejma prekoračijo mejo češkoslovaške republike lahko samo na podlagi legitimacije praškega velesemnja, kar velja za dobo od 9. do 30. marca t. l. Na to ugodno priliko poseta praškega velesemnja in na ugodnost pri potovanju kakor tudi na to, da imajo lastniki legitimacij na čsl. železnicah 33 odstotni popust pri potovanju tja in nazaj, se opozarjajo vsi tukajšnji gospodarski krogi.

— **Sam najel in plačal svojega ubijalca.** V slavonski vasi Piškorevci je neki Peter Bogdanović, ki se je vrnil iz kaznilnice v Mitrovice, v kavarni izjavil, da plača tistemu, ki ga ubije, vnaprej 3000 Din. Vaški fant Joca Vidaković je ponudbo sprejel. Bogdanović mu je izplačal 3000 Din, nato pa legel na tla, a Vidaković ga je toliko časa zabadal z nožem, da je Bogdanović izdihnil. Vidakovića so zaprli.

— **Pobegi.** Brezposelni delavec Angelo Serdar, doma iz Smiljane pri Osijeku, 24 let stra, se je potepal delj časa brez posla po Primorju. Italijanske oblasti so ga končno izgnale kot nadležnega tujca. Na potu v domovino pa je izgnanec v Bohinjskem predoru pobegnil svojemu spremljevalcu in se je vrnil nazaj v Primorje. — Iz neznanega vzroka je pobegnila od svojega moža Marija Zalar v Cerknici. Vzela je s seboj obleko in perilo in tudi nekaj denarja. — V uradnih policijskih objavah je razglašenih več vojaških beguncev, ki so pobegnili od svojih čet.

— **Razne tatvine in vlomi.** V Kotu je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika Franceta Kelene. Tat je odnesel več razne obleke ter moškega in ženskega perila, dve hranilni knjižici z vlogo 1800 Din, dve dolžni pismi za 2000 Din, 4½ litra domačega žganja in pa 1400 Din v gotovini. Isto noč je bilo vlomljeno ravnotam tudi pri posestniku Josipu Horvatu. Tam pa so ugotovili, da je bilo pet vlomilcev in je eden izmed njih tudi streljal s samokresom. K sreči pa ni nobenega zadel. Odnesli so tudi njemu več moške in ženske obleke in perila, namizne in posteljne prte, usnjato torbo in pa steklenico 4½litra domačega žganja tako, da ima mož preko 5000 Din škode. — V Podmelcu je bilo vlomljeno v trgovino Antona Kaltnekarja. Ukradeno je bilo več kosov sukna za moške in ženske obleke raznih vrst in barv, ševijota, galbardina in raznega drugega manufakturnega blaga in nekaj klobukov v skupni vrednosti do 4000 lir. Kdor izsledi tatove in ukradeno blago, dobi 1000 lir nagrade.

Primorske novice.

p **Felice Bennati umrl.** V Kopru je 3. t. m. umrl senator Felice Bennati, odvetnik. Pokojnik je igral začasa avstrijskega režima v italijanski politiki veliko vlogo; bil je mnogo let istrski deželni in državni poslanec. Nasproti Slovanom je zavzemal popolnoma nepomirljivo stališče. Leta 1914. je pobegnil v Italijo in sodeloval na mirovnih pogajanjih v Parizu kot italijanski izvedenec za jadranska vprašanja. Po vojni ga je italijanska vlada med prvimi iz novih pokrajin imenovala za senatorja.

p **Zastopnik tržaškega političnega društva »Edinost« pri istrskem prefektu.** »Edinost« poroča, da je zastopnik tržaškega političnega društva »Edinost« dr. Vratović dne 27. febr. obiskal istrskega prefekta Ginnanija, kateremu je izrazil zadovoljstvo istrskih Slovanov nad sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Izrazil je nado, da bo to tudi v korist slovanske manjšine v Italiji in naglasil, da samostojni nastop Slovanov pri bodočih volitvah nima opozicionalnega značaja. Prefekt je zagotovil, da bo vlada zajamčila svobodne volitve in osebno in materialno varnost volivcev brez razlike narodnosti.

Štajerske novice.

š **Važen sklep mariborskega okrajnega šolskega sveta.** Okrajni šolski svet v Mariboru je na svoji zadnji seji soglasno sprejel predlog dr. Leskovarja, ki se glasi: »Iz slabega obiska v mesecu septembru in oktobru 1923 je razvidno, da razmere zahtevajo, da se mesec september in oktober dasta otrokom prosto. Z ozirom na to se naj ljudskošolske počitnice preložijo zopet na jesen. Pomisleki proti preložitvi poletnih počitnic ne držijo, ker se v vročih poletnih mesecih itak lahko uvede samo dopoldanski nerazdeljeni šolski pouk.« Predlog dr. Leskovarja je bil soglasno sprejet. Tudi zastopnika učiteljev sta glasovala zanj. Preložitev počitnic na jesen je bila nujna potreba, ker v vinorodnih krajih stariši otroke v mesecu oktobru in septembru nujno rabijo doma, dočim jih v poletnih mesecih lažje pogrešajo.

š **Na Ponikvi** ob j. ž. smo dobili pred kratkim nov 490 kg težki bronasti zvon. Blagoslovil je zvon vlč. g. kanonik Ivan Bohanec, dekan v Šmarji, pridigoval pa je slovesnosti primerno preč. g. I. Vreže, profesor iz Maribora. To je prvi bronasti zvon v tukajšnji d[illegible]anji.

š **Smrtno je ponesrečil** v torek, dne 26. februarja popol. 16. letni Štefan Sket, hlapec pri g. Alojziju Kristan, p. d. Sečaka v Slatini hišna št. 17 župnije Ponikve ob j. ž. Peljal je sedeč na sanes drva iz gozda, padel spredaj pod sani, ki so mu pretrle prsni koš. Čez dobre 2 uri je umrl.

š **Uradni dnevi Trgovske in obrtniške zbornice v Celju** se vršijo v mesecu marcu samo dne 11. marca in to vsled službenih zadržkov referenta. Prihodnji mesec se vršijo uradni dnevi redno in sicer 1. 15. 29. aprila itd. Vsaki drugi torek, kakor je bilo to svoječasno objavljeno.

š **Glasbena Matica v Mariboru** priredi pod vodstvom svojega nadarjenega in neutrudljivega dirigenta g. Frana Topiča dne 9. marca letos že drug pevski koncert in sicer tokrat v dvorani društvenega doma v Ptuju. — Dne 24. marca pa vrne ljubljanski Matici obisk. V Ljubljani bo koncertirala v veliki dvorani hotela »Union«. Koncert v Ptuju bo popoldne točno ob 18. (6. uri). Pevci se pripeljejo v Ptuj okrog pol 6. popoldne.

š **Mariborska porota** Dne 4. marca se je zagovarjal pred porotniki veleposestnik Lovrenc Drevenšek iz Stanesine pri Ptuju radi umora svoje žene. Dne 7. novembra l. l. je ubil ženo na Dravskem mostu v Ptuju, ravno ko sta se vračala od advokata, ki je vodil razpravo o ločitvi njunega zakona. Drevenšek je zadal ženi 17 ran z nožem, med temi dve smrtni. Takoj po zločinu je bil aretiran, pri sodišču pa se je zagovarjal, da je bil pijan ter da se zločina sploh ne spominja; priče so pa potrdile, da je bil popolnoma trezen ter je umor učinil iz sovraštva do žene in svojih otrok. Porotniki so potrdili vprašanje uboja, nakar je bil obsojen Drevenšek na deset let težke ječe.

š **Požar.** Pri Sv. Barbari v Slov. goricah je izbruhnil požar v poslopju posestnice Vršič ter popolnoma uničil celo poslopje. Škoda presega 1 milijon kron, zavarovalnina pa znaša komaj par sto dinarjev.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Trgovska pogodba z Italijo.

ZA KATERE NAŠE PREDMETE JE TREBA IZPOSLOVATI PROST DOHOD NA ITALIJANSKI TRG?

(Dalje.)

Postopek pri uvozu agrarnih proizvodov za seme. Vsaka od pogodbenih držav bo sama predpisala oblast, ki ima pravico izdajati potrdilo, da so uvoženi predmeti v resnici namenjeni za to svrho in bo o izdani naredbi obvestila drugo državo, ker je pri nas uvoz proizvodov za seme osvobojen plačanja uvozne carine in imamo vsekakor pravico, da zahtevamo, da se ta privilegij nanaša recipročno tudi na uvoz vseh vrst proizvodov v Italijo, kadar se uvažajo za seme.

Postopek pri uvozu plemenske živine. — Uvoz plemenske živine je osvobojen od uvozne carine. Ta privilegij se nanaša tudi na uvoz iz Italije v našo državo, a isto tako na izvoz iz naše države v Italijo. Vsaka od pogodbenih držav bo predpisala, katera oblast ima pravico izdajati tozadevna potrdila.

Mleko in sir. Mlekarstvo v Sloveniji je bilo pred vojno lepo razvito. Glavni trg za izvoz mleka je bila Reka, pa tudi Trst s Primorjem. Z zmanjšanjem števila molznih krav je padla produkcija mleka na tak minimum, da je našim lastnim mestom zelo primanjkovalo mleka, med tem ko je izvoz mleka pred vojno samo za Trst znašal dnevno ca 12.000 litrov, nekaj manj za Reko, a razmeroma isto količino v ostala pomorska mesta. Ker se živinoreja približuje rednim razmeram, bo skoro dana možnost, da izvažamo mleko v Italijo. Mi moramo torej zahtevati, da nam Italija dovoli svoboden izvoz mleka, pa tudi od naše strani je potrebno, da je izvoz mleka osvobojen izvozne carine. Ugovor, da izvoz mleka ekonomsko ni upravičen, ker da se s tem ovira sirarstvo, ne velja in sicer iz razloga, ker je sveže mleko v Trstu in drugih pomorskih mestih doseglo višjo ceno, kakor bi jo moglo doseči sirarstvo. Mlekarne, ki so dobavljale sveže mleko, so večinoma ob železniških postajah, ker na izvoz iz oddaljenih krajev ni misliti.

Sirarstvo se je posebno gojilo v krajih, ki so oddaljeni od železnice, posebno v gorskih alpskih pokrajinah. Po svoji kvaliteti je bil proizvod sličen napol-emendolskemu (Halbemmentaler) siru. Trst je bil tudi za ta sir dober trg. Stremeti moramo za tem, da nam Italija dovoli uvoz sira na njen trg vsaj pod istimi pogoji kakor drugim pogodbenim državam z največjo ugodnostjo. Ker Italija producira fine vrste sira, moramo tudi mi, kar se tiče carine na sir, Italiji koncedirati kar največ privilegijev, kar bi jih naša države katerikoli tretji državi koncedirala.

Pijače. Vino pri izvozu v Italijo ne pride v poštev; v Hrvatski in Sloveniji imamo močno produkcijo nealkoholnih pijač iz različnih sokov od rastlinskih plodov in sadja. Ker je bila tudi za te vrste pijače Italija, odnosno mesta na anektiranem področju Italije, močen trg, moramo vsekakor zahtevati zasiguranje svobodnega dohoda na italijanski trg; mi moramo naravno istim italijanskim predmetom kot protikoncesijo dovoliti pristop na naš trg, kar ne bo na veliko škodo dotični naši agrarni industriji.

Prah črnega premoga. So gotovi predmeti, za katerih izvoz se poedine pokrajine v naši državi nikakor ne zanimajo, vendar je

za druge pokrajine ta izvoz tolike važnosti, da ga ne smemo pustiti iz vida. Tak je n. pr. predmet za Dalmacijo prah črnega premoga. V Premogovnikih v Siveriću, Sinju in Trilju se koplje Črni premog, ki ima ca. 80 odstot. odpadkov za prah. Premog more Dalmacija sama uporabiti, a za prah ni imela nikdar potrebe, pa ga je raditega vedno izvažala v Italijo, kjer je dosegla povoljne cene. Ker ne bodo tudi drugi kraji naše države že zaradi ogromnih prevoznih stroškov reflektirali na ta prah, je v interesu dalmatinskih rudnikov, da se zasigura prahu črnega premoga svoboden dohod na italijanski trg. Sami Italiji je bilo do tega, da se ta prah uvaža, mi bomo torej dovoljenje svobodnega izvoza tega prahu smatrali kot koncesijo, za katero bomo zahtevali protikoncesijo pri drugih predmetih.

Les. Naša država je v srečnem stanju, da obsegajo gozdovi 30 odstot. vse površine. Gozdov imamo okoli 14 milijonov 750.000 juter. Računajoč prirast lesa na jutro 72 m³, znaša letni prirastek 30.000.000 kub. metrov, kar nam predstavlja ogromno narodno bogastvo. V Sloveniji je gozdov okoli 1 milijon 300.000 juter, a izvoz lesa more iz same Slovenije, ko so razmere ugodne in je dovolj vagonov na razpolago, doseči 40.000 vagonov lesa raznih vrst. Italija je bila sto in sto let glavni trg za kupovanje lesa iz Slovenije. Interes Italije je bil, da je iskala v prvi vrsi nepredelan les, da na ta način pomaga domači industriji, ki se je zato razvila v močna podjetja. Razmere italijanskega trga so sicer danes pač izpremenjene, ker je na novo okupiranem zemljišču primeroma precej gozdov, vendar Italija nikakor ne more zadostiti potrebi lesa, posebno gradbenega, v svojih lastnih gozdovih. Italija bo torej tudi nadalje ostala važen trg za izvoz lesa iz naše države. Nastane vprašanje, kako stališče moramo zavzeti v vprašanju izvoza lesa v Italijo. Brez dvoma je, da je bila politika Avstro-Ogrske, ki je dovoljevala izvoz nepredelanega lesa, napačna, ker je s tem direktno pomagala italijanski industriji, a to na škodo svoje lastne industrije, ki se ni mogla razviti kakor bi bilo to mogoče v pokrajinah, na lesu tako bogatih. Naša tendenca naj bo, da obtežimo izvoz nepredelanega lesa, a omogočimo lažji izvoz obdelanega in polobdelanega lesa. Naša vlada ne sme kreniti s tega pota, pa je torej nujna posledica, da se vzdrži sedanja politika utrditve izvozne carinske tarife tudi nadalje. V zvezi s slučaji, katere smo označili kot koncesije, dane Italiji, moramo zahtevati protikoncesije za dovoljenje izvoza lesa in to ne s preveč veliko carinsko diferenco na obdelan in neobdelan les. Če obdržimo naše izvone carine, moremo tedaj akceptirati sedanje italijanske carinske postavke pri uvozu lesa.

Oglje je važen predmet za izvoz v Italijo. Ker je država že z osvobojenjem izvozne carine uvidela ekonomsko važnost te panoge izvoza, je treba v trgovinski pogodbi osigurati svoboden dohod na italijanski trg.

Bituminozni škriljevec se koplje v Dalmaciji pri Sinju in služi za čiščenje plina in mineralnih olj. Ker ima Dalmacija samo eno plinarno, se porabi v deželi komaj ena desetina produkcije, a ves ostanek je treba izvoziti v inozemstvo. Edini trg bi mu bila Italija. Ker je odvisna od izvoza bituminoznega škriljevca delavnost in obstoj omenjenega rudnika, a bo Italija sama najbrže zahtevala svoboden uvoz, nam more ta predmet služiti kot koncesija, za katero bomo mogli zahtevati protikoncesije od strani Italije.

Bauksit. Dalmacija proizvaja ogromne količine bauksita, pa radi pomanjkanja potrebnih tvornic, ki bi predelovale bauksit, pri nas ni za ta predmet uporabe. Dalmacija je v ugodni geografski legi, da more po morski poti izvažati bauksit v Italijo, med tem je nasprotno produkcija bauksita, čeprav je bila v vojnem času zelo razvita, zaradi nemožnosti, da ta predmet prenese visoke železniške tarife, po osvobojenju skoro prenehala. Ker je Italija navezana na uvoz bauksita, bo lahko zasigurati temu predmetu svoboden vhod na italijanski trg, a za nas ga je smatrati kot koncesijo, dano Italiji.

Cementni lapor je surovina za produkcijo cementa. Zaloge laporja so v Dalmaciji neizčrpne in široki sloji naroda se bavijo s kopanjem laporja. Italijanske tvornice cementa so direktno navezane na uvoz cementnega laporja iz Dalmacije. Izvoz laporja je zopet za Dalmacijo velike ekonomske važnosti, ker se s kopanjem cementnega laporja preživljajo široke mase ljudstva. V interesu Italije je, da se uvaža cementni lapor in izdeluje cement v lastni državi. Iz tega razloga je Italija udarila, da ščiti svojo industrijo, visoko carino na uvoz cementa. Na eni strani ščitimo z dovolitvijo uvoza italijansko cementno industrijo, a obtežujemo eksport našim tovarnam cementa, vendar imamo z druge strani dovolj opravičenih razlogov, da zasiguramo laporju dohod na italijanski trg. Treba je obe vprašanji rešiti junktim. Rešitev tega vprašanja je mogoča edino v reguliranju carinskih postavk. Danes znaša uvozna carina na cement 5 lir v zlatu od 100 kg, mi pa moramo zahtevati od Italije, ali da zniža uvozno carino na postavko 1.25 lir, kolikor je ista znašala pred vojno, ali pa mora naša država udariti na uvoz laporja carino, ki ne sme biti manjša, kakor znaša Italijanska carina na uvoz cementa. Izvoz laporja znaša dnevno okoli 500 ton, a s tem laporjem se oskrbuje dvanajst italijanskih tvornic cementa, ki bi drugače morale ustaviti delo, kar se je v vojnem času v resnici zgodilo, ko je bil izvoz laporja v Italijo nemogoč. Pod vplivom takih okoliščin bo Italija prisiljena, da, zahtevajoč svoboden uvoz laporja, zniža na našo zahtevo tudi uvozno carino na gotov cement. Naša izvozna carina na lapor mora stati napram uvozni italijanski carini v razmerju 1 : 2.

Cink. Italija ima rudnike, v katerih se koplje cinkova ruda, pa nima tovarn, kjer se surova ruda predeluje v cink. Za nas prihaja v poštev rudnik v Rablju, ki nam je najbližji. Naša država zopet nima rudnikov, kjer bi kopali cinkovo rudo, ker Rabelj pripada Italiji, a mi imamo v Celju v Sloveniji tovarno za predelovanje cinkovih rud v surovi cink, cinkovo pločevino in prah. Tovarna je državna, a je navezana na uvoz cinkove rude iz Rablja. Od letne produkcije cinkoev rude, ki znaša približno 65.000 ton, je potrebno državni tvornici v Celju okoli 15.000 ton cinkove rude. Kakor smo navezani na uvoz cinkove rude iz Italije, je ravnotako navezana Italija, ki sama ne proizvaja cinka, na njegov uvoz od nas. Iz tega se more uvoz cinkove rude v našo državo in uvoz cinka v predelanem stanju junktim rešiti. Za svoboden uvoz cinkove rude moremo koncedirati Italiji svoboden izvoz cinka. Ker sta obe strani v tem pogledu navezani ena na drugo, se more vprašanje uvoza rešiti samo s popolnim medsebojnim prometom z osvoboditvijo vsake uvozne ali izvozne carine.

Jeklo. V tovarni jekla v Ravnah na Koroškem se proizvaja prvovrstno jeklo, ki je bilo že od zdavnaj pod znamko »Sidro« (Anker) svetovno renomirano. Sedanja kvaliteta jekla zaostaja za fabrikati pred vojno, ker tovarna nima dovolj prvovrstnega premoga brez primesi žvepla na razpolago. Nastopil pa bo čas, ko se bo tudi ta ovira odstranila, pa bo tovarna prišla zopet do svojega prvobitnega renomeja. Izvoz jekla se je vršil v severoameriške države, Anglijo in Italijo. Preko 50 let je imelo podjetje svoja zastopstva v severni Italiji, ki je uvažala v veliki meri jeklo vseh vrst, kar se jih izdeluje v tovarni Ravne. Istotako je imela tovarna svoje stalne zastopnike v Siciliji, Kataniji in Palermu, kar vse dokazuje, da je bila Italija oddavna močen trg za uvoz jekla iz tovarne v Ravnah. Ker je možnost, da se produkcija znatno poviša in da na drugi strani tudi poraba po vojni postaja povsod vse večja in večja, je v našem bitnem interesu zasigurati jeklu svoboden izvoz na italijanski trg. Ne smemo izgubiti iz vidika tudi dejstva, da ta tovarna posebno v vojnem času igra največjo vlogo za samo državo, a se more v mirnem času obdržati na svoji višini samo z zasiguranim svobodnim izvozom na tuje trge. V ilustracijo naj služijo ti podatki: produkcija jekla znaša letno: jeklo za potrebščine in stroje 200 vagonov, od česar se porabi v državi 20 vagonov, pudlano jeklo 200 vagonov, v državi se porabi 60 vagonov, plemenito martinovo jeklo 400 vagonov, notranja poraba 80 vagonov. Ker je Italija več kot 50 let navezana na jeklo iz Ravna, ne bo težko zasigurati svoboden dostop našemu jeklu na italijanski trg, a carina naj ne bo večja nego za uvoz jekla iz držav, ki uživajo v Italiji največje privilegije.

(Dalje sledi.)

* * *

g **Na semenj v Ljubljani** dne 5. t. m. so prignali: 417 konj, 105 volov, 69 krav, 8 telet, 84 prašičev. Voli I. vrste so se prodajali do 14 Din kg, II. vrste do 13 Din, III. vrste do 12 Din, krave od 7 do 9 Din, plemenski prašiči 6 do 8 tednov stari par 700 do 1000 Din, pitani prašiči do 21.50 Din kg. Par dobrih težkih konj je stalo 20.000 Din.

g **Tržne cene v Celju.** Goveje meso I. v. 25 Din, II. v. 23 Din, III. v. 20 Din. Teletina 30—35 Din. Slanina 38—40 Din, mast 41 Din, svinjska gnjat 50 Din, prekajeno meso 42 do 45 Din. Perutnina: kokoš 40—50 Din, puran 150 Din. Mlevski produkti: moka št. 00 5.90, št. 0 5.80, št. 2 5.50, št. 4 4.50; koruzna moka 3.50 Din. Žito: pšenica 380, rž 300—320, ječmen 330, oves 280, koruza 300, fižol 500—700. Krma: seno 50—100, slama 50 Din, Krompir 1.25—1.50 Din.

g **Žitni trg.** Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 330—335 Din, koruza 247.50—250 Din, ječmen 315—325 Din, fižol 680—685 Din, oves 240—245 Din, otrobi 190—195 Din, pšenična moka št. 0 530—535 Din.

g **Poravnalna postopanja** so se uvedla napram sledečim firmam: J. Gorec v Ljubljani; Anton Vidic, prva gorenjska tvornica čajnega peciva na Savi pri Jesenicah.

g **Občni zbori.** Trgovska banka d. d. v Ljubljani 21. marca; Jugoslovenska - češka tvornica bombažnih tiskanin d. d. v Kranju 23. marca; posojilnica v Rušah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, 23. marca.

g **Carinski dohodki.** V drugi desetini februarja so znašali 41,238.463 Din napram 40,260.203 Din v prvi desetini. Dohodki posameznih carinarnic so bili v drugi desetini februarja sledeči: Ljubljana 4,445.612 Din, Maribor 2,324.655 Din, Celje 747.045 Din, Rakek 704.176 Din, Jesenice 223.867 Din.

g **Češkoslovaški poštni čekovni urad.** Število imetnikov čekovnih računov (odprtih čekovnih računov) je znašalo ob koncu 1922. leta 67.114. Največ imetnikov je na Češkem in sicer 40.407. Po svojem poslu imajo največ računov trgovine in vse protokolirane tvrdke in podjetja. Za temi pridejo zasebniki in vsi računi, kojih imetniki ne navajajo svojega posla. Prvih je 16.367, drugih pa 15.319. Učitelji, profesorji, umetniki, pisatelji in učenjaki so imeli 5350 čekovnih računov. Vplačila so znašala vsega vkup 76.843,658.495 čK, v clearingovem prometu pa 42.957,098.487 čK. Izplačil je bilo vsega vkup za 76.899,620.228 čK. Ves obrat čekovnega urada je znašal 153.743,287.724 čK, in sicer 53.538,641.019 v gotovini, v negotovini pa 100.204,637.705 čK. Stvarnih stroškov je bilo za 3,766.058 čK, osebnih pa 28,302.614 čK. Koncem 1922 je štel čekovni urad vsega skupaj 1962 nameščencev.

g **Ruski izvoz.** Od vsega ruskega izvoza se izvaža na Nemško 32 odstotkov, čez 21 odstotkov na Angleško, 14 odstotkov v Lotiško, 7 odstotkov v Estonsko ter 6 odstotkov na Holandsko. Kakor kaže Krasinova statistika, se je izvozilo z Ruskega v letu 1922 do 1923: žita 46,374.000 pudov za 39.3 miljone zlatih rubljev, lesa 56,477.000 pudov za 22.1 miljona zlatih rubljev, nafte 19,846.000 pudov za 17.9 miljonov zlatih rubljev, lanu 2,729.000 pudov za 13,3 miljonov zlatih rubljev, staro železo 4,557.000 pudov za 4.4 miljone zlatih rubljev, olja 173.000 pudov za 3.5 miljonov zlatih rubljev, žime 537.000 pudov za 2.9 miljona zlatih rubljev, jajec 60,000.000 komadov za 2.0 miljona zlatih rubljev, marganeva ruda 2,877.000 pudov za 0.50 miljona zlatih rubljev. Kakor kažejo okoliščine, se bo v bodoče najbolj razmahnil izvoz ruskega lesa; nafta se izvaža, dasi dela ruska industrija v omejenem obsegu. Staro železo je nov izvozni predmet iz porušenih ruskih tvornic med revolucijo. V 11 mesecih 1923 je znašal uvoz samo 129.80 miljonov zlatih rubljev proti izvozu 170.3 miljonov zlatih rubljev.

g **Mednarodni sejem v Valenciji (Španija)** se vrši mednarodni vzorčni sejem od 10. do 25. maja. Razstavljalci dobijo pogoje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g **Zopet polom italijanske banke.** Italijanska banka »Banko S. Giorgio« v Genovi je ustavila na zahtevo neke rimske banke izplačila in se nahaja sedaj v konkurzu. Samo menjične terjatve te rimske banke nasproti propali banki so znašale 8 milijonov lir.

g **Tečaj sovjetskega rublja.** Sovjetski rubelj pada dalje. Červonec je notiral dne 23. februarja 208.000 rubljev tipa 1923 nasproti 140.000 rubljem dne 18. februarja. Červonec-rubelj je stal nasproti predvojnemu rublju v sledečem razmerju: Dne 1. oktobra 72.8 odstot., dne 1. novembra 80.2 odstot., dne 1. decembra 79.1 odstot., dne 1. januarja 79.1 odstot. ni dne 1. febr. 70.3 odsot. To pomeni, da draginja dalje raste.

g **Produkcija premoga v Češkoslovaški** je znašala leta 1923 27.8 milijonov ton rjavega premoga nasproti 28.8 milijonom ton v letu 1922. torej nazadovanje produkcije za 3.5. — Produkcija koksa pa se je zvišala v letu 1923 za 130 odstotkov in je znašala 1.8 milijonov ton nasproti 0.87 milijonom v letu 1922. — Eksportiralo se je premoga za 1.7 milijonov ton (v Jugoslavijo 23.078), koksa v Jugoslavijo pa 22.426 ton.

g **Cena kruhu na Poljskem** je znašala 28. februarja 540.000 poljskih mark za kg. (En dolar je znašal 9,300.000 poljskih mark.)

g **Valutarne odredbe Poljske.** Kakor poroča »Neue Freie Presse« je Poljska vlada sklenila, da se ne bodo več izdajali potni listi poljskim državljanom v inozemstvo ne v svrho zabave, ne v svrho zdravljenja, da se tako ščiti domača valuta.

BORZA.

Zagreb, 5. marca. (Izv.) Devize: Pešta —12.50 do 16.50, Italija 341.25—344.25, London 342.25 do 345.25, New York 7912½—8012½, Pariz 325—330, Praga 230.40—233.40, Dunaj —11.24—11.44, Zürich 1380—1390. — Jako slab promet. Narodna banka je krila vse potrebe.

Curih, 5. marca. Berlin 1.25—1.30, Italija 24.50—24.70, London 24.82—24.85, Newyork 5.77—5.78, Pariz 23.40—23.50, Praga 16,65—16.72, Dunaj 81.50—81.75, Bukarešt 3—3.10, Sofija 4.27—4.33, Zagreb 7.15—7.25.

Telovadna akademija Šentpeterskega Orla v nedeljo 9. marca ob 8 zvečer v Unionu.

Ljubljanske novice.

lj **Na sestanku somišljenikov SLS** za frančiškanski in kolizejski okraj, ki se je vršil sinoči v Rokodelskem domu, so poročali izčrpno o komunalni politiki občinski svetniki dr. Stanovnik, Albin Zajec in Srečko Zumer. Poročilo se je soglasno odobrilo. Končno je predsednik izrekel najiskrenejšo zahvalo odstopivšemu občinskemu svetniku in predsedniku kolizejskega okraja g. Mih. Moškercu, ki je radi hude bolezni odložil svoje mesto, s trdnim zaupanjem, da bomo kmalu imeli g. Moškerca zopet čilega in zdravega v svoji sredi.

lj **VII. delavski večer** je potekel še lepše od vseh predidočih. Tov. Fran Terseglav je govoril o stališču krščanstva in cerkve do socialnega vprašanja in o ogromnem pomenu njenih etičnih smernic za napredek človeške družbe. Po njegovih izvajanjih se nam je popolnoma razjasnilo, kako napačne so teorije socializma, pa tudi marsikoga izmed nas, glede na naloge cerkve v narodnih in socialnih bojih človeštva v zgodovini. Predavatelj nam je razgrnil vso zgodovino krščanskega človeštva in pokazal, kako je cerkev vsegdar varovala vrhovna, neizpremenljiva ter absolutna načela svoje zveličavne etike, ne da bi se istovetila s kakršnokoli politično ali socialno teorijo, oziroma gibanjem, ker bi s tem oškodovala najviše dobrine vsega človeštva, ki morajo prestati preizkušnjo vseh časov. Vendar pa je znala vsakemu časovnemu gibanju za izboljšanjem razmer dati podneta in ga uporabiti v svoje večnostne namene. Predavatelj je razpršil vsa napačna mnenja, ki v krščanstvu vidijo kakšno stanovsko ali temu podobno gibanje mesto izključno versko-zveličavnega. (Troeltsch: Soziallehren der christlichen Kirche.) Želeli bi, da bi se to predavanje vršilo tudi pred širšo publiko. Razvila se je zelo živahna debata, v katero so posegli tov. Žužek, predavatelj, Gosar, Ujević in drugi. Delavski večeri so se tako priljubili, da se je izrekla želja, naj se nadaljujejo celo leto.

F. Ž.

lj **Pravosodni oddelek v Ljubljani v likvidaciji.** Pravosodni minister dr. Niko Perić je podpisal ukaz, s katerim se odreja likvidacija oddelka za pravosodje pri pokrajinski upravi v Ljubljani. Za likvidatorja je imenovan dvorni svetnik dr. Milan Škerlj.

lj **V pokoj** je stopil najstarejši magistratni uradnik pisarniški ravnatelj g. Jernej Boltar. Vsega skupaj je služboval nad 55 let, od tega 15let pri okrajnih glavarstvih, 40 let in dva meseca pa na ljubljanskem magistratu.

lj **Zboru »Ljubljane«.** Vsled obolelosti društvenega pevovodje odpade današnja pevska vaja. Prihodnja vaja se bo naznanila. — Predsednik.

lj **V počaščenje spomina † g. Gizele Kremžarjeve** je darovala za slepce gdč. Apolonija Fatur, učiteljica v Mošnjah, 50 Din.

lj **Za vojno vdovo** so darovali: ga Helena inženir Remčeva K 400; gdč. Marija Dolinarjeva, zasebna učiteljica, K 200. Gospa Albert bo dajala vdovini hčerki vsak dan zajtrk in kosilo. — Vsem dobrotnikom: Bog obilo povrni!

lj **Umrli so v Ljubljani:** Mihaela Pečnik, služkinja, 19 let. — Ida Per, rejenka, 6 mesecev. — Peter Plahuta, tesar 32 let. — Feliks Barta, brivčev sin, 9 mesecev. — S. Marija Benedikta Stupar, usmiljenka, 40 let. — Frančiška Rogelj, vdova sodnega nadoficiala, 72 let.

lj **Prijeta tatova.** Na glavnem kolodvoru je bil aretiran radi razsajanja in sumljivega obnašanja že 23krat predkaznovani I. Plešarovič, doma iz Podkorena. Mož je brez stalnega dela in bivališča. — Na Celovški cesti pa so prijeli nekoliko slaboumnega pa tudi nevarnega človeka Franca Ropreta, doma iz Šenčurja pri Kranju. Tudi ta je razgrajal po cesti in nadlegoval ljudi.

lj **Poskušen samomor.** Pečarski vajenec Franc Jamnik si je prerezal žile na desni roki. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer upajo, da bo okreval.

lj **Uslužbenci državne uprave Južne železnice** v Ljubljani so darovali Jugoslovanski Matici mesto venca na krsto pok. Jerci Kavčič, materi g. inž. Kavčiča, znesek Din 432.—. Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala.

Po svetu.

— **Gibanje za versko šolo med nemškimi katoličani.** Katoličani v Nemčiji polagajo posebno važnost na versko šolo. Sedanji državni kancler Wilh. Marx je ustanovil l. 1911 »Katoliško šolsko organizacijo Nemčije« (Katholische Schulorganisation Deutschlands; Zentralstelle Düsseldorf, Canisiushaus, Wilhelm-Tell-str. 16). Ta organizacija vzdržuje pri osrednji poslovalnici v Düsseldorfu posebno založništvo, kjer je izšlo že veliko število spisov o tozadevnih načelnih vprašanjih kakor tudi o aktuelnih dnevnih vprašanjih. Po vojni si je ustanovila ta organizacija za svojo trdno podlago med ljudstvom povsod še katoliška društva staršev z namenom, da poučuje starše v idealu katoliške šole in o sodelovanju doma, cerkve in šole. Organizacija prireja roditeljske večere, tečaje in tedne, ki so posvečeni vzgojnim vprašanjem. Lansko leto je priredila tudi nabiranje podpisov za versko šolo, ki je imelo presenetljiv uspeh: 80 odst. (v nekaterih škofijah nad 90 odst.) vseh katoliških volivcev se je izjavilo s svojim podpisom za versko šolo.

— **Ameriški idealizem.** Vrhovni sodni dvor v Newyorku se je nedavno pečal z ugovorom proti zaplembi neke pornografične knjige. Sodnik R. F. Wagner je ugovor zavrgel in izvajal proti zagovorništvu: »Odobritev po kritikih in oblasteh v drugih deželah ne more biti merodajna za našo sodbo, da-li kaka knjiga več ali manj nasprotuje našemu zakonu proti nedostojnim knjigam, kajti mi smo bistveno idealen narod ter sledimo višjim kriterijem nego drugi narodi. Bodočnost naroda je odvisna od njegove mladine. V zadnjih letih smo uvedli toliko socialnih zakonov proti gospodarskemu izkoriščanju šibkih. Enako važna je zaščita naše mladine proti moralni korupciji; storiti moramo torej, kar je v močeh oblasti, da zavarujemo mladini polno telesno, umsko in moralno

moč ter preprečimo zastoj v razvoju teh sil v mladostni dobi.«

— **Japonski državnik prezgodaj proglašen za mrtvega.** Iz Tokija poročajo: Tukajšnji listi so 2. t. m. naznanili smrt tajnega mikadovega svetovalca markija Matsukata ter priobčili nekrologe. Toda proti vsemu pričakovanju so se na markiju kasnej- zopet pokazali znaki življenja; stisnil je roko mikadovemu odposlancu vicomteu Makino. Naslednje jutro je Matsukata vžil nekaj hrane in nato zaspal. Vendar je skrajno slab.

— **Stanovanjsko vprašanje v Pragi.** Minoli ponedeljek so v centralni upravni komisiji velepraške mestne občine razpravljali o stanovanjskem vprašanju. Mestni fizik dr. Prochazka je temeljem izvršenega ogleda poročal, da prebiva v Veliki Pragi polovica prebivalcev v prenapolnjenih stanovanjih, a 3500 stanovanj je treba označiti kakor za bivanje popolnoma neprimernih. Pokreniti treba nemudoma akcijo, da se zgradi 5000 malih stanovanj z 1 sobo in kuhinjo proti letni najemnini 300—500 K. V to svrho je potrebnih 100 milijonov kron, ki naj jih preskrbita država občina in morebitni drugi činitelji. Nadaljni predlogi zahtevajo občinski zakon za pospeševanje stavbne delavnosti, varstvo najemnikov itd. Predloge izroče v rešitev občinskemu svetu.

— **Smrt čudaka.** V bližini mesteca Bedferdshire v Angliji je umrl 88letni bogataš Mills, gospodar ogromnega premoženja, ki ga cenijo na 40 milijonov angleških funtov ali 400 milijard frankov. Ta mož ni nikdar v svojem življenju telefoniral, ni se dotaknil nobenega pisalnega stroja, ni se maral voziti z železnico in še manj z avtomobilom. Živel je tako, kakor so živeli ljudje nekdaj. Mogoče je samo zato dosegel visoko starost 88 let. Če bi bil imel opraviti s telefonom, bi bil umrl v 25. letu svojega življenja.

— **Draga knjiga.** Izvod prve izdaje knjige »Adonis« pesnika Shelleya, na čegar platnice je pesnik napisal lastnoročno nekaj verzov, so prodali na javni dražbi za 200 tisoč frankov.

— **Velika tatvina.** V Torricelli Sabini pri Rimu so vlomilci odpeljali tri meterske stote težko blagajno kmetske hranilnice in jo v nekem gozdu izpraznili. Odnesli so gotovine in drugih vrednosti za 300.000 lir.

— **Angleška zračna ekspedicija okoli sveta.** Angleži pripravljajo zračno ekspedicijo z enim samim letalom, opremljenim s 450 konjskimi močmi. Aparat bo vodil Mac Laren, ki mu bosta v pomoč dva mehanika. Ekspedicija odleti dne 15. aprila. Kakor upajo, zmagajo 33.400 km dolgo pot v 240 urnem poletu. Vsak izmed treh mož ekspedicije vzame s seboj samo 8 kg osebne prtljage. Živež bo obsegal bisquite, čokolado, konzerve in mesne ekstrakte.

— **Pomanjkanje duhovnikov v Češkoslovaški.** Kakor poročajo »Lid. Nov.«, je v nekaterih čeških cerkvenih okrajih tako pomanjkanje katoliških duhovnikov, da bo v petih letih polovica župnij in šol brez duhovnikov, če pojde tako naprej. — Pa tudi na Slovaškem je nedostatek duhovnikov. Glasilo trnavskega škofa poroča, da so se morale zaradi pomanjkanja duhovnikov v več ko 10 slučajih spojiti dve ali tri fare v eno faro. Polovica kaplanskih in katehetskih mest je praznih.

— **Mednarodna konferenca dela se vrši** letos v Budimpešti. Prizadeti krogi so poslali ministrstvu za socialno politiko prošnjo, naj pravočasno imenuje delegate, da ne bodo prišli na konferenco docela nepripravljeni, kakor vedno doslej. Industrijska centrala predlaga za svojega zastopnika Djoko Čurčina.

— **Hektoliter slanikov šest norveških kron.** Kakor se poroča iz Kristijanije, se je letošnji lov na slanike na norveškem zapadnem obrežju tako obnesel kakor še nikoli doslej. Ribiči ponujajo hektoliter slanikov po 6 norveških kron.

Zanimivosti.

HADŽI RAMZI.

Hadži se imenuje v mohamedanskem svetu romar v Meko ali sploh v kakšno sveto mesto. In pravljični orient ima sedaj novega hadžija, novega svetega moža. Govorijo o njem v arabskih okrajih mesta Mosula, v bazarjih Bagdada, v vsem prostranem svetu med Evfratom in Tigridom. Tajinstveno si šepetajo njegovo ime verniki v kavarnah, verniki ob večernem ognju v oazah Mezopotamije, šejki tu in tam; dolgo govorijo o njem in polni upanja, o Hadžiju Ramzi.

Hadži Ramzi je vstal, da prinese vernikom popolno prostost. Narod Iráka — Mezopotamije— bo velik in prost. Pisma iz Bagdada govorijo o velikanskem vtisu, ki ga je napravil nastop Hadžija Ramzija na ves arabski svet. Že samo njegovo ime je odrešilna obljuba. Ramzi pomeni v arabščini »znak« ali pa »tistega, ki da znamenje.

Ta skrivnostni novi prerok, ki daje arabskemu vzhodu tako močna znamenja, ni nihče drugi kakor novi angleški ministrski predsednik mister James Ramsay Mac Donald. Ker se glasi del njegovega škotskega imena precej arabsko — Ramsay = remzi — in se zdi Arabcem kakor nekaka pomembna obljuba, to mu je pridobilo ob bregovih Evfrata in Tigrida naenkrat izreden sloves. Če bi se imenoval samo Mac Donald, v arabskih kavarnah bi njegovega imena ne mogli izgovoriti in ostal bi nepoznan in brez preroške slave. A imenuje se Ramzi in njegovo ime je znak, znak boljše bodočnosti. Cela legenda se je že stvorila o njem: vzel bo Mosul Turkom in ga bo dal Arabcem in bo napravil kraljestvo Irák močno in bogato in mu bo pozneje dal svobodo, popolno svobodo.

Domišljija najbolj oddaljenih narodov se je polastila tega moža. Dolgo je že od takrat, ko so gledali ljudje enako omamljeni na svoje preroke. Težko mu bo, uresničiti vse te legende, ki so nastale v zvezi z njegovim imenom.

Želja po novem odrešeniku, po skrivnostnem hadžiju, ki bo naenkrat prišel in bo svet uredil, je neizmerno velika, in ne samo v Bagdadu in ob večernem ognju arabski hoaz. Želja je splošna in čudno je, da se osredočuje ravno na Ramsaya Mac Donalda, čigar ime Arabcem toliko obeta. Mislimo in upamo, da bo večino želj izpolnil. Indijcem je obljubil samostojnost in bo obljubo držal, Arabci in Armenci in drugi v Prednji Aziji upajo isto. Dal Bog, da se jim želja uresniči in pridejo potem boljši časi tudi za druge. Hadži Ramzi!

ROPARJI NA KITAJSKEM.

Kot je že znano, so na Kitajskem neprestane politične zmede in prekucije. Naravno je, da se je v takih prilikah častita roparska obrt zelo razpasla in postala velika ovira rednemu misijonskemu delu. P. superior Fröwis iz jugovzhodnega Honana piše: »Roparji in državne zmede zelo ovirajo izpreobračanje. Naš vzhodni sosed, jezuit, je prišel zadnjega avgusta med roparje, in 62 letni frančiškan Meletto, naš južni sosed, je vzdihoval od junija lanskega leta v ujetništvu in je bil končno umorjen. Gospodje roparji zahtevajo kot odkupnino samo 1 milijon dolarjev, nekaj tisoč pušk. Dalje tudi, da se sprejme več tisoč roparjev med vladne čete. Ako so roparji v stiski, postavijo ujetega misijonarja in imenitne kitajske talce pred puške: Sedaj pa le krepko streljajte!« P. Arrieta, Španec, teka in se vozi po dnevi in po noči sem in tja, da izposluje osvoboditev sobratov. Neki mogočni roparski glavar je bil v zadnjih dneh štirikrat pri nas. V moji stranski sobi sta se pogajala s p. Arrieto. Večkrat sem tudi jaz priskočil patru na pomoč.«

SVETOVNA PRODUKCIJA RADIJA.

Kakor znano, so spočetka pridobivali večino radija iz češke rude. Približno pred 20 leti so odkrili velike uranove rudnike v Ameriki v državi Collorado. Iz ene tone ameriške rude so dobivali približno po 5 miligramov radija. L. 1913. pa so odkrili velike plasti uranove rude v belgijskem Kongu v Afriki. Iz ene tone afriške rude dobivajo po 130 miligramov radija, tako da se ameriški uranovi rudniki ne izplačujejo več. Afriško rudo vozijo v tvornico Olem pri Amsterdamu. Tvornica producira dnevno 3 miligrame radija. 1 miligram radija stane približno 14 funtov šterlingov ali okoli 20.000 naših kron.

• • •

Originalen gostilniški napis. V newyorškem muzeju hranijo star gostilniški »šild«, na katerem stoji: »Ena postelja stane za eno noč 4 penije, z večerjo vred 6 penijev. Obut ne sme nihče v posteljo. Več kot 5 oseb ne sme spati v eni postelji. Cestni muzikanti morajo spati v perilnici. Psov ni dovoljeno jemati v zgornje nadstropje. Brusačev in piskrovezcev ne sprejemamo.« — Torej je imela tudi »napredna« Amerika svoje ljube, zlate stare čase, ko je bilo vse dobro in poceni.

Socialni vestnik.

s Zgradba vzornega socialnega zavoda v Pragi. Čehi so velikopotezni. O tem priča nov socialni načrt, ki ga v najkrajšem času uresničijo. Praška bolniška blagajna začne te dni graditi svojo lastno palačo, ki bo prva svoje vrste na svetu. Načrt sta napravila arhitekta Roith in Hübschmann po študijah v inozemstvu. V palači bodo našli vsakršno moderno zdravstveno pomoč vsi člani bolniške blagajne z družinskimi udi vred, do 200.000 oseb. V palači bo 22 kabin z banjami, 48 pršnih kopeli, velik plavalni bazen, parna kopel, močvirna kopelj, vroče kopelji in oddelek za vodno terapijo. Plavalni bazen bo 25 m dolg in 10 m širok ter dovolj globok za skoke. Hidroterapevtični zavod bo obsegal svetlobne, radijske in električne kopelji. V palači bodo najmodernejše opremljeni oddelki za kožne bolezni, za tuberkulozo z višinskim solncem in Röntgenovimi aparati, porodnišnica z operacijsko dvorano, 40 posteljami za otročnice, ginekološkim oddelkom; dalje zobozdravniški ambulatorij z operacijsko dvorano in lastnim laboratorijem; oddelkom za vratne, ušesne in nosne bolezni in oddelek za otroške bolezni; poseben Röntgenov oddelek, lekarnar z laboratorijem in bakteriološki laboratorij: Razen tega bo v palači 56 večjih in manjših družinskih stanovanj in 20 stanovanj za uradniške osebe. Poleg obširnih posvetovalnic predavalnic bodo posebne dvorane za higienične in socialne razstave. Stavbni stroški so preračunani na 12 milijonov kron.

Tarifa za priobčevanje notic.

Enako drugim dnevnikom tudi naš list objavlja reklamna društvena in druga naznanila le proti primerni odškodnini. Objave zaračunavamo takole:

1. Društvene prireditve, občne zbore, seje, sestanke itd. brez dohodkov za društvo, do 30 besed — 3 Din, vsaka nadaljna beseda 50 par več.

2. Prireditve z dohodkom in koncerti vsaka beseda po 50 par.

3. Vesti malih gospodarskih organizacij vsaka beseda po 1 Din.

4. Poslana, izjave in trgovska naznanila, vsak.. beseda po 2 Din.

5. Objave bank, veletrgovine in veleindustrije, vsaka beseda po 5 Din.

Izjem ne moremo delati nobenih.

Objav brez istočasno nakazanega odpadlega zneska (v znamkah) ne bomo priobčevali. Izvzete so le večje objave, za katere pošlje uprava račun po objavi.

Naznanila.

Občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze se vrši prihodnjo nedeljo 9. t. m. ob 3. uri popoldne v Rokodelskem domu v Ljubljani. Delegati Obrtnih zvez naj pridejo že dopoldne ob 9. uri v Ljubljano, kjer si bomo ogledali eno tovarno. Vse podrobne instrukcije so podane na zadnji okrožnici. Vsaka Obrtna zveza naj pošlje vsaj enega delegata. Udeležite se občnega zbora v obilnem številu!

Zaključno skupino na telovadni akademiji Šentpeterskega Orla v nedeljo ob 8 zvečer v Unionu proizvaja do 50 sodelujočih. Nekaj novega bo rajanje članic s krogom. Predprodaja vstopnic za to prireditev v trgovini »pri Ničmanu« v Kopitarjevi ulici.

Orlovski odsek v Škofji Loki bo priredil v nedeljo 9 t. m. ob pol osmih zvečer v dvorani Slov. kat. izobr. društva s sodelovanjem društvenega orkestra akademijo z zelo zanimivim sporedom. Prijatelji orlovstva prisrčno vabljeni!

Prosveta frančiškanske župnije vljudno vabi svoje člane in prijatelje na brezalkoholno prireditev, ki bo v nedeljo 9. marca ob 7 zvečer v Rokodelskem domu. Bogat spored! Pridite v obilnem številu!

Za večerni kuharski tečaj na gospodinjski šoli pri uršulinkah je še nekaj mest prostih; dotične, ki reflektirajo na obisk tečaja in še niso vložile kavcije, naj takoj to storijo, da se potem lahko prične tečaj. — Vodstvo.

Vrtnarsko predavanje. V petek, dne 7. marca ob 8 zvečer predava na učiteljišču v Ljubljani g. kmetijski svetnik V. Rohrman o uporabi umetnih gnojil na vrtu. Ob petkih bodo sedaj redno več tednov vrtnarska predavanja, na katera vabimo vse prijatelje vrtnarstva, posebno pa člane »Sadjarskega in vrtnarskega društva«.

Podružnica društva »Soča« v Novem mestu naznanja, da se vrši občni zbor iste dne 9. marca t. l. ob 4 popoldne v prostorih novomeške gimnazije. Nadalje priredi podružnica istega dne ob pol 7. uri zvečer v restavracijskem lokalu g. Košaka zabavni večer s predavanjem in petjem, s sodelovanjem pevskega zbora jugoslov. železničarjev K občemu zboru in zabavnemu večeru vljudno vabi podružnica vse člane in prijatelje društva.

Narodno gledišče.

DRAMA.

(Začetek ob 8. uri zvečer.)

Četrtek, 6. marca: AŠANTKA, (premijera). Izven.

Petek, 7. marca: TRI MASKE, SMESNE PRECIOZE, PRILJUDNI KOMISAR. — Red B.

Sobota, 8. marca: KAMELA SKOZI UHO ŠIVANKE. (Premijera.) — Izven.

OPERA.

(Začetek ob pol 8. uri zvečer.)

Četrtek, 6. marca: SLAVČEK. — Red A.

Petek, 7. marca: POLJUB. — Red D.

Sobota, 8. marca: PLESNI VEČER ZNAMENITE PLESALKE »ODYS«. — Izv.

Kamela skozi uho šivanke. V soboto, dne 18. t. m. bo v dramskem gledališču premiera češkega dramatika Fr. Langerja veseloigre, katere svetopisemski naslov se glasi: Kamela skozi uho šivanke. Obsega tri dejanja. Avtor pelje v njih svojo junakinjo Zuzko iz bede, v kateri je bila rojena, v bogastvo in gospodstvo. Ta pot je težka in kočljiva. Prej zleze kamela skozi uho šivanke, kakor pa poroči bogat gospod siromakovo hčer. Avtor slika tako milje ubožcev kakor milje bogatašev z izredno krepkimi in srečnimi potezami. Zasedba je sledeča: Zuzka — ga. Rogozova, Peštova — ga Juvanova, dama — ga. Wintrova, gospodična — gna Ježkova, Alan Vilim — g. Rogoz, Pešta — g. Šest, Joe Vilim — G. Skrbinšek, Bezchyba — g. Lipah, Andreje — g. Gregorin, sluga — g. Sancin, fantič — g. Tavčar. — Režira g. Rogoz.

Izjava.

V zadnjem času se trdovratno pojavljajo govorice, da nepoznani vplivi delajo na to, da bi se odstranil s svojega intendantskega mesta g Matej Hubad; s tem v zvezi se imenuje ime ravnatelja Friderika Rukavine kot interesiranega na taki izpremembi.

Podpisani niso v položaju kontrolirati utemeljenost teh govoric. Ker pa mislijo, da prav brez vsake podlage niso nastale, se čutijo podpisani v interesu razvitka naše jugoslovanske glasbene kulture, dolžni podati naslednjo izjavo:

Veliki razvoj slovenske glasbe tekom zadnjega četrtstoletja je zvezan v največji meri z delom Mateja Hubada. Njegovo tridesetletno neumorno umetniško delovanje je utisnilo tej dobi njegov individualni pečat. Smeri njegovega udejstvovanja kot upravnika slovenskega narodnega gledišča, so naravno nadaljevanje prejšnjega njegovega dela. Če je bilo nje-

Moji programi.

Ko mi je prinesel včeraj v kavarni »Evropa« pikolo kapucinca kakor po navadi, je dejal s posebnim nasmehom: »Zdaj mu boste dali pa fejst kontra.« Sprva sem se prestrašil pri teh besedah, videč da je prišel strup mojih koncertov že do kavarniških nastavljencev, ko sem pa videl devetdeset nemških časopisov pred seboj na mizi, so se mi živci takoj pomirili, in obljubil sem mu najnovejše Lajovčeve simfonije in še pristni kranjski orkester (moj simf. orkester je namreč tudi nemškega postanka) v obliki harmonike — bitte echt Littaier Fabrikat — za povrh, ker se tako živo zanima za moje nemške koncerte. Obljubljenega odgovora pa sem mu rekel, ne bom pisal, če ga prav on želi, ker je odgovor na sobotni napad postal že brezpomemben. — Govorila je vsa Ljubljana, danes, včeraj, na cesti so me ljudje ustavljali, čestitali so mi, dobil sem tudi pismenih priznanj, vsakdor pa obsoja članek, ki hoče vzeti meni kar mi je najsvetejše poleg moje umetnosti, mojo narodnost.

Da pa vsejedno pokažem, koliko je resnice v članku, ki imenuje jedro mojih koncertov nemško muziko, moram navesti imena onih skladateljev, kojih dela sem izvajal v letih 1920—1924 v svojih koncertih, to so:

Jenko, Adamič (3 krat), Premrl, Risto Savin (2 krat), Parma, Micheuz, Lajovic, Škerjanec, Ravnik (12 slovenskih skladb); dalje: Dvořak (7 krat), Smetana (2 krat), Rimsky-Korzakov (2krat), Borodin, Stančič, Jirák, Binički (21 slovanskih skladb); potem: Wagner (2krat), Beethoven (4krat), Weber, Bach, Mendelssohn (2krat), Bruckner, Mozart (3krat), R. Strauss, Brahms, Goldmark, Schuman (18 nemških skladb); konečno Grieg (3krat), Sarasate, Saint-Saëns, Liszt, Cherubin (7 raznih narodnosti).

Imamo tedaj skupaj 58 skladb, med temi pa 18 nemških!

Če pa na mojih koncertih ni bilo več jugoslov. skladb, je temu vzrok edinole to, da Slovenci simfoničnih del sploh nimamo, drugi jugoslov. skladatelji mi pa na moje pismene prošnje, da naj mi pošljejo svojih skladb v izvajanje, navadno niti odgovorili niso.

Ni nobenega dvoma, da g. Lajovic ne bi znal čitati; a da v mojih programih čita samo nemške skladatelje, vseh drugih pa, ki jih je več kakor dvakrat toliko, pa ne vidi — kakšen mu je namen pri tem? S kakšno željo vidi on kot osnovno črto mojih programov nemško muziko? Kaj hoče doseči, da piše o meni stvari, katerih ne more nikdar dokazati?

Nisem jaz edini v naši državi, ki prireja simfonične koncerte, imamo jih v Belgradu, Zagrebu, Osijeku, Splitu. Če bom sedaj navedel nekoliko programov izvenljubljanskih simfon. koncertov iz sezone 1922—23, ne bom tega storil z namenom, da denunciram dirigente ali orkestre, konstatirati hočem le, da še nikjer niso imenovali dirigenta Beethovnovih simfonij ali Bachovega pasijona zastrupljevalca in škodljivca naroda. Beograd, orkester kralj. garde, dirigent Pokorni, program: Dvořak, Milojević, Elgar, Charpentier, Saint-Saëns, Beethoven. — Beograjska filharmonija, dirigenta Hrstić in Brežovšek, program: Mozart, Mendelssohn, Wagner, Beethoven, Dvořak, Liszt, Čajkovski.

Osijek, filharmonija, dirigenta Schwarz in Polić, program: Mendelssohn, Mozart, Mahler, Beethoven, Wagner, Haydn, Polić, Weber, Rimski-Korzakov.

Zagreb, filharmonija, dirigenti Sachs, Baramović, Josefović, Smodek; program: Lisinski, Bersa, Stančić, Baranović, Konjović i. dr., potem pa Haydn, Beethovenn, Mozart, Mendelssohn, Massenet, d'Albert, Grieg, Goldmark, Brahms, Wagner, Strauss, Korngold itd.

V Pragi pa dirigira V. Talich v sredo 5. t. m. Beethoven: Ouvertura Leonora III., violinski koncert, 7. simfonijo; v nedeljo 9. t. m. pa je program Rameau, Debussy, R. Strauss, v obeh koncertih ni ne en Slovan. — Kako zastrupljen mora biti češki narod po Talichu!

Da bo vsakomur jasno, da ima g. Lajovic v svojem napadu v resnici čiste namene, naj opozorim le na to, da on navaja iz mojih koncertov iz l. 1897—99 samo imena Bach, Schubert, Mendelssohn. Zakaj pa je zamolčal vsa imena slovanskih skladateljev, ki so bila takrat na mojih programih, in sicer Bendl, Glinka, Dvořak, Smetana, Tibich, Pirnat, Kaán, Foerster, Hoffmeister, Ipavec, Zajc, Hubad, Vilhar, Drahlovsky, Nedved.

Kdo more imenovati jedro mojih koncertov nemško muziko?

Sodbo o svojem delovanju prepuščam z mirno vestjo slovenskemu narodu, človek pa, komur so večne krasote Beetovnovih, Bachovih, Wagnerjevih del strup, ta ni rojen za umetnost.

V Ljubljani, 3. marca 1924.

Kapelnik dr. Jos. Čerin.

govo prejšnje delo silno pomembno, o čemur vsa slovenska javnost niti najmanj ne dvomi, ne more biti torej škodljivo niti njegovo sedanje delo. Nasprotno. Pod njegovim upravništvom se je naša narodna opera šele prav zavedla svojega jugoslovanskega značaja s tem, da je prvič po prevratu poleg izvedbe novih slovenskih opernih del, prinesla izvirno jugoslovansko delo, Širolino opero »Stanca«. Hubadovo delovanje usmerjeno dalekovidno v bodočnost je prvič nudilo predstave zasedene izključno z domačimi slovenskimi oziroma jugoslovanskimi močmi in je s tem položilo temelj za ono umetniško kontinuiteto, brez katere ni mogoče misliti, da bi prišlo do tako važne umetniške tradicije, katera je edina garancija za stalni in nemoteni napredek naše opere.

Temu skrbnemu prizadevanju, katero ne gre toliko za trenutni uspeh, kot na sigurne sadove v daljni bodočnosti, stoji nasproti postopanje ravnatelja Friderika Rukavine.

Slovenski glasbeniki so že svoj čas povzdignili svoj glas proti g. Rukavini, ker so bili spoznali v njem človeka, škodljivega za razvoj naših glasbenih del. Naša javnost na svareči glas muzikov tedaj ni reagirala in nepoznani vplivi so držali Friderika Rukavino na njegovem mestu. V očigled sedanji krizi pa postaja situacija g. Rukavine gotovo nevzdržljiva. Bivši odlični člani našega gledališča, predvsem ga. Medvedova, ga. Thierryjeva, ga. Lovšetova, g. Brezovšek izjavljajo, da je njihov odhod od gledališča v zvezi z zadržanjem g. Rukavine, tudi naš odlični pevec Betetto hoče iz istega razloga dati slovo naši operi. Tako udejstvovanje g. Rukavine je direktno v nasprotju z interesi konsolidacije glasbenega življenja v naši narodni operi.

Pri tem stanju stvari pa nikakor ne moremo dopustiti, da bi prišla medsebojno na tehtnico g. Matej Hubad in g. Friderik Rukavina. Vsa slovenska javnost bi se opravičeno pobunila, če bi imel pri takem tehtanju pasti kot žrtev Matej Hubad, čegar delo je neizbrisno vgrajeno v stavbo slovenske glasbe, dočim bi ostal na krmilu Friderik Rukavina, po čegar zaslugah za naš glasbeni razvoj zastonj iščemo.

Zato podpisani odločno izjavljamo, da bi smatrali ne samo za veliko krivico, katera bi se zgodila g. Mateju Hubadu z obstinitvijo uvodoma navedenih govoric, temveč naravnost za razžalitev slovenskega narodnega kulturne prizadevanja.

Na drugi strani pa slej ko prej smatramo delovanje g. Friderika Rukavine za škodljivo našemu opernemu zavodu in zato zahtevamo z vso odločnostjo, da vlada odstrani g. Friderika Rukavino z njegovega mesta.

V Ljubljani, dne 3. marca 1924.

Adamič Emil, Juvanec Ferdo, dr. Kimovec Fran, Kumar Srečko, Lajovic Anton, Pavčič Josip, Štritof Niko, Premrl Stanko, Prelovec Zorko, Ravnik Janko, Škerjanc L. M., dr. Ravnihar Vladimir, kot predsednik Glasbene Matice, dr. Karlin Ivan, kot predsednik orkestralnega društva, Skalar Josip, kot predsednik zbora Glasbene Matice.

Prosveta.

pr **Spored cerkvenega koncerta,** ki ga priredi Stolno Cecilijino društvo v Ljubljani v sredo, 12. marca, v stolnici, je sledeč: I. a) Bach: Predigra v a-molu, b) Mendelssohn: V. orgelska sonata, c) Brahms: Koral »Pognala je mladika« za orgle. II. a) Kimovec: Premila Mati Zveličarjeva, b) Premrl: Uspavanka božjemu Detetu, c) Mav: Kraljica angelska, meš. zbor z orglami. III. Renzo Bossi: Tema variato za orgle. IV. a) Premrl: Iz knjige modrosti: »Nikar ne hitite v smrt!«, b) Pavčič: Veliki petek, c) Kimovec: Raduj se, Kraljica nebeška, zbori; a) in c) z orglami, b) a capella. V. a) Guilmant: Svečana koračnica, b) Canestrari: Preghiere, c) Gulbins: Allegro za orgle. VI. a) Hochreiter: Jezus, studenec si angelske sreče, b) Klemenčič: Majniška pesem Jezusu, c) Premrl: O Jezus, luč sveta, meš. zbori z orglami. VII. Bach: Dorska tokata za orgle. — Orgelske točke izvaja g. Stanko Premrl, pevske stolni pevski zbor. Pevovodja: g. dr. Frančišek Kimovec. Sedeži po 15, 12, 10 in 8 Din, stojišča po 5, za dijake po 3 Din se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

pr **Zanimiv glasbeni večer v Zagrebu.** Zagrebški glasbeni zavod prireja tekom zadnjih let vsako sezono celo serijo takozvanih intimnih večerov, v katerih prinaša v prvi vrsti jugoslovenska dela, razen tega pa jako zanimive internacionalne sporede zlasti moderne glasbe. V petek, dne 7. marca, se vrši v glasbenem zavodu komorni koncert, ki prinaša izključno jugoslovanska nova dela, in sicer kvartet v d-molu Antona Dobroniča, dalje kvartet v D-duru našega Lucijana Škerjanca in kvartet K. Krenedičev. Škerjančev kvartet se je izvajal v prvem koncertu jugoslovanske glasbe v naši Filharmoniji, Dobroničev kvartet pa pride na vrsto v aprilovem koncertu. Pri koncertu dne 10. marca pa se izvaja mesto Dobroniča, kakor je bilo prvotno objavljeno, kvartet Petra Konjoviča.

pr **II. koncert jugoslovanske glasbe in pa Smetanova proslava** z izvedba mojstrovega cikla »Ma vlast« kolidirata. Oba sta nastavljena na 10. marca. Ljubljanska glasboljubeča publika se po pravici jezi na to kolizijo, zakaj obe prireditvi sta tako zanimivi, da bi jih vsakdo rad slišal. Mislimda v tem slučaju velja, da prej melje oni, ki prej pride. Filharmonična družba je prva obvestila javnost, da se njen jugoslovanski koncert vrši 10. marca. Stvar Zveze godbenikov je torej bila respektirati objavljeni koncert in si poiskati v interesu ljubljanske publike drugega datuma za svoj koncert. Filharmonična družba materijelno vsled kolizije ni prizadeta, ker ima svojo dvorano v abonmanu razprodano. Vsled kolizije trpi torej le Zveza godbenikov, kateri je vsled tega odtegnjen velik del glasboljubeče publike, ki bi sicer Smetanove proslave gotovo ne izpustila. Najbolj prizadet pa je glasboljubeči človek sam, ki se ne more raztrgati na dva dela in ki tako pride ob užitek enega ali drugega koncerta. Mislim, da se da napaka, ki jo je napravila Zveza godbenikov lahko popraviti s tem, da se njen koncert preloži na sledeči dan v torek. Ne dvomim, da bo uprava opere taki preložitvi ustregla s tem, da odredi v prihodnjem tednu torek za prost dan mesto ponedeljka. Filharmonični družbi preložitev njenega koncerta ni mogoča iz vzrokov, ki ležijo izven nje. Interes publike torej zahteva preložitev Smetanove proslave za en dan. Če bi se Zveza godbenikov na ta interes ne ozirala, bi glasboljubeča publika to opravičeno smatrala kot demonstracijo proti sebi. — Anton Lajovic.

pr **Roka božja.** Igrokaz v petih dejanjih. Priredil Jožef Volc. Ljubljana 1924. Založila Prodajalna KTD. — To je po nemškem delu Anc Grossove razširjena igra s samimi ženskimi vlogami, zelo pripravna za naše podeželske ljudske odre, zlasti za dekliške Marijine družbe. Vsebina je nevsiljivo poučna in blažilna, posamezni dogodki celega dejanja so dosti utemeljeni, in jezik lepo ugladen ter domač. Volc svojih stvari ne zapiše tjavendan, marveč vse globoko premisli in premišljeno izpili. Ta lastnost je pri pisateljih od nekdaj precej redka, pa zato tembolj hvalevredna. Knjižica, prav priročna in lepe zunanjosti, je za današnje čase karmoč poceni in si jo bodo društva lahko nabavila v več izvodih, da ne bo prevelikega truda s prepisovanjem vlog. Naroča se pri založništvu v Prodajalni KTD (Ničmanovi) v Ljubljani. Cena 10 Din, po pošti 11 Din. Na 10 izvodov 1 izvod povrhu in skupna poštnina 5 Din.

Turistika in sport.

Planinska razstava v Belgradu. Srbsko planinsko društvo namerava prirediti v Belgradu za velikonočne praznike izložbo planinskih slik ter turistovskih in zimsko-športnih potrebščin. V interesu slovenskih izdelovalcev teh artiklov ter trgovcev je, da se udeleže te izložbe. Razstavilo se bo vse, kar se nanaša na turistiko in zimski šport. V prvi vrsti pridejo v poštev artikli domače proizvodnje. Vsi predmeti, namenjeni za razstavo, se imajo poslati do konca marca t. l. z označbo cene in firme na industrijalca Staneta Vidmarja v Ljubljani, ki je iz prijaznosti prevzel zbiranje ter pošiljatev teh predmetov v Beograd. Stroški za pošiljatev se razdelijo na posamezne razstavljalce.

Dolžnost jugosl. trgovcev je, da posetijo VIII. mednarodni vzorčni velesejem v Pragi 16—23 marca.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Vlažnostna diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
4. 3. 21 h	738·2	3·8	0·3	obl. —	1·6
5. 3. 7 h	738·1	3·2	0·4	megla s. z.	
5. 3. 14 h	737·6	6·0	0·8	d. jas. —	

Deklica, stara 16 let, ki je dovršila 5 razr. ljudske šole, želi vstopiti kot UČENKA v trgovino z meš. blagom. Najraje gre na deželo v dobro krščansko hišo. Naslov pove uprava lista pod **štev. 1250.**

Cena ljudska izdaja

Josip Jurčič, Spisi.

Uredil prof. Dr. Ivan Grafenauer.

10 zvezkov broširanih 200 Din

vezano 300 Din

Posamezni zvezki 20 Din, vez. 30 Din

Zvezki obsegajo: I. Narodne pripovedke. — Jurij Kozjak. — Domen itd. **II.** Jurij Kobila. — Tihotapec. — Klošterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golida. **III.** Deseti brat. — Nemški valpet. **IV.** Cvet in sad. — Kozlovska sodba. — Dva brata. — **V.** Sosedov sin. — Med dvema stoloma itd. **VI.** Doktor Zober. — Tugomer. **VII.** Lepa Vida. — Lipe. — Pipa tobaka itd. **VIII.** Erazem Tatenbach. — Bojim se te. — Po tobaku smrdiš itd. **IX.** Rokovnjači. — Ponarejeni bankovci itd. **X.** Slovenski svetec. — Veronika Deseniška.

Handel-Mazzetti, **JUNAKINJA IZ ŠTAJRA** (Stephana Schwertner). Prevel dr. Josip Jerše. 2 zvezka. Vez. Din 60.—.

Sienkiewicz, **Z OGNJEM IN MEČEM.** Povest iz davnih let. Iz Poljščine prevel dr. Rudolf Mole. Ilustr. izdaja. Vez. Din 120.—.

Kellermann, **TUNEL.** Roman. Prevel Narte Velikonja. Din 36.—, vez. Din 48.—

Sheehan, **KRESALO DUHOV.** Roman iz irskega življenja. Din 24.—, vez. Din 32.—.

Baar, **ZADNJA PRAVDA.** Roman. Din 20.—.

Bevk, **TATIČ.** Povest. Opremil Tone Kralj. Din 20.—, vez. Din 28.—.

Bourget, **ZMISEL SMRTI.** Roman. Din 20.—.

Coloma, **KRALJICA MUČENICA.** Zgodovinski roman. Din 24.—, vez. Din 32.—.

Pregelj, **ZGODBE ZDRAVNIKA MUZNIKA.** Zgodovinska povest. Din 14.—.

ZAHTEVAJTE CENIKE KNJIG!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

KUHARICA

dobra moč, se sprejme s 15. marcem t. l. Prednost imajo one z večletno službo. Vsa oskrba v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe se prosi na hotel »Triglav«, Sevnica. 1213

KUHARICO

zmožno kuhanja in likanja, sprejmo pri tvrdki Andretto, Vič pri Ljubljani. Plača po dogovoru. 1247

PRODAJALKA

mešane stroke, dobra moč, želi premeniti mesto. - Ponudbe prosi pod »Takoj št. 1263« na upravo »Slovenca«

INSTRUKCIJE proti nizkemu honorarju daje reven dijak realec (četrtošolec). - Ponudbe pod »Realec« na upravo lista. 1258

Naprodaj mala kmetija,

1 uro od Kamnika, po zmerni ceni. Več pove Iv. Remec, Mošnje 34, pošta Radoljica.

Za skorajšnji vstop IŠČEMO PRVOVRSTNEGA

URADNIKA

(URADNICO)

ki zna perfektno stenografirati in pisati na stroj. — Pismene ponudbe z vsemi potrebnimi podatki naj se naslovi na: Združene papirnice Vevče, p. Dev. Mar. v Polju. 1212

17-letna DEKLICA

z izobrazbo 3 razr. mešč. in 2 trg. grem. šole želi vstopiti kot manjša pisarniška pomoč ali kot prodajalka v trgovino na deželi. Naslov v upravi lista pod štev. 1261.

Pletarske delavce

vsposobljene, iščem za izdelovanje pletenega pohištva in vse ostale pletarske robe. Nastop službe 15. marca letos. Ponudbe naj se pošljejo na: Mavro Schlenger, Varaždin. 1166

Vodjo za reklamni oddelek

pod ugodnimi pogoji išče industrijsko podjetje. Obširne ponudbe pod šifro

„VODJA REKLAME" na Marstan, Maribor.

Upravo lista

(revije) sprejmem poceni. - Ponudbe pod »UGODNO« na upravo »Slovenca.

Službe majerja

išče oženjen par brez otrok, vešč slov., nemškega jezika, zmožen samostojnega vodstva gospodarstva. Nastop 1. aprila. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »MARLJIV« št. 1218.

MEBLOVANO SOBO

s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo, na Dunajski cesti, takoj oddam boljšemu, solidnemu gospodu. Naslov pove uprava pod št. 1195.

Prostov. dražba

klobukov, slamnikov in modnega blaga se vrši vsak dan od 9. ure naprej na Kongresnem trgu 2 - STÖCKL.

SOBO

prazno ali meblov., s hrano ali brez, išče trgovka, ki je ves dan v trgovini. Naslov pove uprava pod štev. 1255.

FRANC FOJAN - krovstvo,

Ljubljana, Galjevica 9 - pri dol. kolodvoru - izvršuje vsakovrstna nova krovska dela s škriljem, škalco, opeko itd. Sprejema popravila raznih starih streh. - Zaloga asbestnega škrilja. 1252

3 ročni VOZIČKI

novi, 2 z lestvama, 1 z diro, za težo nad 300 kg, naprodaj v Rožni dolini št. 145. 1256

Šivalni STROJ

dobro ohranjen, ceno naprodaj. - Istotam je naprodaj tudi poljska kovačnica (Feldschmiede), naklo in drugo orodje. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 1246.

POLENOVKA

namočena se dobi vsak petek ter tudi med tednom pri tvrdki FR. KHAM, nasproti hotela »Uniona«. 976

Manjši MLIN

kupim ali vzamem v najem na Gorenjskem ali Dolenjskem. - Ponudbe pod »Mlin štev. 1249« na upravo lista.

Betonsko železo, traverze.

Cement „TITAN", samokolnice, žebije, spojke (klanfe) krampe in lopate nudi najceneje samo na veliko

Janko Homan. Ljubljana, Cegnarjeva 8.

IŠČEMO izvrstno kvalificir.

nadmonterja

za visoko napetost in PROVIZIJSKEGA POTNIKA za elektromaterijal in motorje. »ELIN«, družba za elektr. industrijo z o. z., Ljubljana, Dunajska c. 1, IV. nadstr.

Zvon

železen, cirka 282 kg, pripraven za mrtvaški zvonček, radi nabave novih ceno naprodaj po dogovoru. - Kje, pove uprava pod št. 1211.

LOKAL

primeren za DELAVNICO iščem v mestu za takoj; ev. popravila prevzamem na lastne stroške. Plačam tudi lahko za pol leta naprej. Cenj. ponudbe na upravo lista pod številko 1220.

PERJE ZA POSTELJE:

1 kg sivega, skubljenega	Din 30
1 kg sivega, mehkega, od	Din 40— 60
1 kg sivega, popoln mehkega	Din 70
1 kg čisto belega, od	Din 100—150
1 kg polpuhastega, od	Din 175
1 kg puha, od	Din 220—300

razpošilja vsako količino po povzetju

HERMANN HEILBRUNN — SENTA (Bačka).

Štev. 5641/24-IX. 1215

Razglas.

Mestna pristava potrebuje za obratovanje dveh mestnih AVTOMOBILOV na pogon z ogljem,

2 dobra in zanesljiva ŠOFERJA.

Tozadevne prošnje, koje morajo biti opremljene z vsemi potrebnimi spričevali, je nasloviti na MESTNI STAVBNI URAD do 12. marca 1924.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 3. marca 1924.

Županov namestnik: **Dr. Zarnik** l. r.

Zapustila je naju ter odhitela med nebeške krilatce najina nepozabna ljubljenka

NEVENKA

v ponedeljek 3. marca zvečer ob pol 11. uri v nežni dobi 2½ meseca.

Sotočka, dne 4. marca 1924.

Žalujoča

Ing. Franjo in Albina ŠTIGLIC,

roj. Rusova — starši.

Dr. Dralle ja

Malattine

gelee iz glicerina in medu

brez maščobe

čudovito učinkuje pri oraočeli, krhki in razpokani koži.

Melattine-milo fino parfumirano dobi se povsod **Melattine-puder**

Glavna zaloga za razprodajalce:

„ISIS" d. d., Zagreb,

oddelek Jurij Dralle,

Palmotićeva 66.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.